Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXX. Št. 186 — Ljubljana, ponedeljek 9. avgusta 1937 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred izbruhom vojne na Kitajskem:

Kitajski nacionalni svet za oborožen odpor proti Japoncem

Čeprav diplomatski stiki med Japonsko in Kitajsko še niso povsem prekinjeni, kažejo vendar vsi znaki, da je izbruh vojne neizogiben

Tokio, 9. avgusta. d. Agencija Domej poroča iz Nankinga, da se je v soboto že drugič sestal v Nankingu nacionalni svet za obrambo Kitajske. *Svet je sklenil, da se ima organizirati odpor proti japonskim četam, ki prodirajo v severni Kitajski in da naj kitajska vojska po možnosti preide v protinapad z namenom, da osvoji ozemlje okoli Pekinga in Tiencina ter prežene japonsko vojsko iz teh pokrajin.*

Deževje onemogoča vojaške operacije

London, 9. avgusta. d. Po poročilih, ki jih je prejelo zunanje ministrstvo od raznih opazovalcev na Kitajskem, je položaj na severnokitajskem ozemlju razmeroma miren. Zdi se, da je to začasno tišino povzročilo največ močno deževje, ki bo v kratkem povsem onemogočilo vojaške operacije.

V Pekingu samem postajajo prometne razmere postopno normalne ter se mnogi Japonci in Korejci že upajo priti iz svoje koncesije v ostale mestne kraje. Japonske ženske in otroci se še nadalje izseljujejo iz severne Kitajske ter beže preko Tiencina bodisi na Japonsko ali v Mandžurijo.

V okolici Pekinga so razmere manj normalne, ker je tamkaj še vedno več razbitih kitajskih čet. Pri mestnih vratih Pekinga izvršujejo strogo kontrolo.

Tiencin, 9. avgusta. d. Japonsko glavno poveljstvo je objavilo poročilo, v katerem pravi, da je pokrajina med Čengčeujangom, Takujem, Tiencinom, Pekingom in Velikim zidom očiščena in da so se kitajske čete umaknile. Ob železniški progi Tiencin - Povkov sta zbrani dve diviziji, močni 25.000 mož, njihove predstraže pa se nahajajo pri Mačangu. Enajsta divizija ter ena konjeniška divizija sta vzdolž proge Peking - Hankej.

Japonski konzuli zapuščajo Kitajsko

Šanghaj, 8. avgusta. AA. Po odhodu japonskih državljanov iz pokrajine Juanfu so tudi japonski konzuli zapustili svoja mesta in se odpeljali na Korejo.

Poljski nacionalni program

Pomembne izjave Rydz-Smiglyja na kongresu poljskih legijonarjev

Varšava, 9. avgusta. AA. Silna in močna vojska v trdnih rokah močne vlade, je bilo geslo, s katerim je maršal Rydz-Smigly otvoril včeraj v Krakovu kongres legijonarjev, na katerega so prišli tudi člani vlade, generaliteta, polkovnik Koc Adam, vodja fronte narodne sloge in drugi uglednj politiki. Pred legijonarji, ki so bili razvrščeni v vrsti in velika množica ljudstva, ki mu je priredila velike ovacije, je imel maršal Rydz-Smigly govor, v katerem je najprej počastil spomin pokojnega maršala Pilsudskega, ustvaritelja poljske vojske. Nato je pozval vse svoje bivše vojne tovariše, naj ostanejo trdno združeni. V primerjavi z drugimi državami, je dejal, ki niso nikoli izgubile svoje neodvisnosti, živi danes Poljska v primitivnih okoliščinah. Da bi se prekoračila ta etapa, se je treba poslužiti zgolj naslednjih sredstev:

1) močne vojske, ki bo zajamčila Poljski varnost,

2) trdne roke, ki bo čuvala red in varnost v notranjosti države,

3) skupine ljudi, ki si žele močne poljske države in ki hočejo delati za njo.

Obsodil je vse utopistične doktrine, ki povzročajo bratomorne vojne in splošno bedo. Maršal je zaključil svoj govor s poudarkom, da veruje v možnost spreobrnitve teh ljudi.

Pestra sportna nedelja

Zanimive plavalne tekme za državno prvenstvo, kjer je zmagal v plavanju „Jadran", v waterpolu „Jug", v skokih „Ilirija" — Lahkoatletski zvezni prvak je Primorje — Prosenik kolesarski državni prvak — Prireditve mariborskega tedna

Ljubljana, 9. avgusta

Včerajšnja nedelja je prinesla zelo bogat sportni spored. Imeli smo kopico važnih prireditev, med najsijajnejšimi pa je bilo nedvomno juniorsko državno prvenstvo v plavanju.

V plavanju je nastopilo 9 klubov, vendar je bilo poznavalcu od vsega početka jasno, da bodo o vprašanju prvaka odločali le trije: Jadran, Viktorija in Ilirija. Dolgo časa je vodila Ilirija, v predposlednji točki sporeda pa je bilo stanje Viktorije 117, Ilirija 117, Jadran 110. Poslednja točka je bila ponovljena juniorska štafeta 4x50 m prosto, ki jo je sodniški zbor v nedeljskem dopoldanskem finalu razveljavil od 3. mesta dalje, ker se vrstni red ni mogel točno ugotoviti. Pri tej ponovitvi je šlo le za to, ali se bo Ilirija plasirala takoj za Jadranovo štafeto, kajti v tem primeru bi oba kluba dosegla enako število točk — 120 — in bi za naslov prvaka odločevalo večje število prvih in drugih mest, ki jih je imela Ilirija več. Vse je kazalo, da bo tako, toda zadnjemu plavaču Jugove štafete je uspelo prehiteti zadnjega Ilirijana na samem cilju in tako se ima Jadran zahvaliti edino Jugu, da si je dokončno priboril juniorski pokal in naslov prvaka.

Že sobotni predteki so bili zanimivi, nedeljski finali pa naravnost razburljivi — odločali so centimetri. Žal so se pripetile nekatere nepravilnosti, pri katerih se sodniški zbor ni pokazal na višku, ki pa so odločilno vplivale na končni rezultat. Kakor že dostikrat, se je tudi tokrat pokazala klubaška politika, ki je pokazala nezdrave razmere v našem plavalnem sportu. Naslov prvaka bi lahko ostal v Ljubljani, čeprav niso — pred tekmovanjem samim — s tem računali niti najvernejši Ilirijani, kajti Jadran je bil velik favorit. Zaradi tega je Ilirijino 2. mesto nepričakovan uspeh in sicer tem bolj, ker je le za malenkost zaostala za Jadranom.

V posameznih točkah so bile zmage razdeljene takole:

Juniorji

50 m prosto: Štakula (Jug) 27.8 (6. Scarpa od Ilirije); 100 m hrbtno: Schell (Ilirija) 1:18.2; 100 m prsno: Binder (Ilirija) 1:21.6 (4. Tori od Ilirije); 200 m prosto: Defilipis (ZPK) 2:28.2 (3. Schell 2:29.3); 4x50 m prosto: ZPK 1:58.3 (5. Ilirija); 3x100 m mešano: 1. Viktorija 3:48.4 (2. Ilirija 3:51.2). Ilirija je to štafeto izgubila, ker njen crawlist ni enakovreden hrbtnemu in prsnemu plavaču.

Juniorke

50 m prosto: Petrošić (Jadran) 34.2 (5. Finc I Ilirija 37.4); 100 m prosto: Beara (Jadran) 1:15.8 (Ilirija se ni plasirala); 100 m prsno: Werner (Ilirija) 1:36.9 (2. Finc I Ilirija 1:38.6; 4. Binder Ilirija 1:41.2); 100 m hrbtno: Smolik (Viktorija) 1:27.6 jugoslovenski rekord! (3. Finc II Ilirija 1:34.3); 4x50 m prosto: Jadran 2:28.7 (2. Ilirija 2:34.2); 3x100 m mešano: Viktorija 4:33.6 (2. Ilirija 4:40).

Končno stanje v plavanju: 1. Jadran 120 točk, 2. Ilirija 118, 3. Viktorija 117, 4. Jug 77, 5. ZPK 68, 6. Sever 11, 7. in 8. Galeb in Brdjanin po 2.

Waterpolo

je prineslo presenečenje, ki ga je povzročil ZPK z neodločenim rezultatom nasproti Jadranu. Ilirija je v izločilnem srečanju visoko premagala beograjski Sever, je pa zatem izgubila nasproti Jugu in brez nadaljnje tekme zavzela 4. mesto. Rezultati so bili: Ilirija : Sever 9:2, ZPK : Jadran, Hercegnovi 6:1, Jug : Ilirija 5:0, Jadran : ZPK 0:0, Jug : Jadran 3:3, Jug : ZPK 3:2, Jadran, Hercegnovi : Sever 3:0 p. f.

Končno stanje: 1. Jug 3 točke, 2. Jadran 2 točki, 3. ZPK 1, 4. Ilirija, 5. Jadran II., 6. Sever.

V skokih

juniorjev je postal prvak Rojina (Ilirija) pred Rajačićem (Jug), vsa naslednja mesta pa so spet zasedli Ilirijani. Pri juniorkah je zmagala edina tekmovalka Martin (Ilirija).

Juniorski prvak

je postala Ilirija s 36 točkami pred Jugom z 8 točkami. Pri seniorkah je z deske in stolpa tekmovala le Kržanova (Ilirija) in postala obakrat prvakinja, pri seniorjih pa enako Ziherl (I) in so tudi vsa ostala mesta pripadla Iliriji, ki si je osvojila **seniorsko skakalno prvenstvo z 68 točkami.**

*

Na igrišču Primorja je bilo od petka do nedelje tekmovanje za lahkoatletsko prvenstvo Zveze slovenskih klubov. Rezultati so bili zaradi male udeležbe najboljših tekmovalcev podpovprečni. V končni oceni so se klubi plasirali: 1. Primorje 97 točk, 2. Ilirija 51, 3. Železničar, Maribor 14, 4. Bratstvo, Jesenice 8, Mura, Murska Sobota 6. V desetoboju je zmagal Kosec (Primorje). Najuspešnejši tekmovalec je bil Gabršek (Primorje), ki je zmagal v štirih točkah z izvrstnimi rezultati: 100 m v 11.7, 200 m v 23.5, 400 m v 51.8 in na 800 m v 2:00.6.

*

V Mariboru so bile tradicionalne tekme o priliki VI. Mariborskega tedna. Najzanimivejši je bil mednarodni teniški turnir. Vsa prvenstva so si priborili Jugosloveni. Plavalne tekme na Mariborskem otoku niso uspele zaradi premajhne udeležbe, prav dobro pa je nasprotno uspela motociklistična dirka iz Reke do Pohorskega doma. V nogometu je Maribor igral s sušaškim Orientom 1:1.

*

Na progi Zagreb—Ljubljana (150 km) je bila velika borba za državno prvenstvo kolesarjev. Nastopili so amaterji in polprofesionalci. Z ogromnim naskokom sta zmagala favorita Prosenik in Grgac, ki sta, objeta okoli vratu, istočasno privozila v cilj v času 4:47:35. Sledili so Lavrih, Gartner, Košar in Šoštarko v enakem času 5:07.1. Isti čas je dosegel tudi profesionalec Ljubič.

*

Nogometne tekme so bile le izven Ljubljane. V Beogradu je gostovala praška Slavija, vendar neuspešno. Prvi dan je podlegla BSK 2:3, drugi dan pa Jugoslaviji 1:3. V Zagrebu je Gradjanski premagal dunajski Floridsdorf s 4:2, v Splitu je Hajduk odpravil sarajevski Sašk z 10:3, v Novem Sadu pa je mestna reprezentanca premagala subotiško 2:1.

Velike pošiljatve nemškega orožja v Španijo

Nemčija pošilja generalu Francu predvsem kemične proizvode

London, 9. avgusta. AA. »Daily Herald« poroča, da je Nemčija v zadnjem času začela pošiljati velike količine vojnega materiala nacionalistični Španiji. Več pomolov v Hamburgu so rezervirali izključno samo za natovarjanje tega orožja. Delavci, ki so doslej delali na teh pomolih, ne smejo več tja. Tovor nalagajo napadalni in zaščitni oddelki na ladje ponoči. Največ nalagajo proizvode nemške kemične industrije I. G. Farben in sicer iz tovarn v Freisdorfu pri Kölnu. To natovarjanje se vrši že od začetka meseca junija. V juliju so morali poklicati na pomoč redno pristaniško delavstvo. Delavci so morali prej priseči, da ne bodo povedali nikomur ničesar, kar bodo videli pri nalaganju. Javno so navedli, da vozijo parniki v Šanghaj, kasneje pa so ugotovili, da ta vojni material ni iz tovarn, ampak naravnost iz arzenalov nemške vojske.

Z aragonskega bojišča

Teruel, 9. avgusta. AA. Nacionalistične čete so zavzele mestece La Vajolas. Drugi nacionalistični oddelki so se iz vzhodne smeri približali cesti Cuenca - Teruel, na teruelski fronti. Pri bombardiranju je bilo ubitih 11 ljudi.

Letalski napad na Cuenco

Madrid, 9. avgusta. d. Eskadrila nacionalističnih letal je včeraj bombardirala mesto Cuenco, proti kateremu je v zadnjem času predvsem naperjena ofenziva Francovih čet

Francoski obrambni ukrepi

Marseille, 9. avgusta. AA. Radijska postaja v Marseilleu je snoči razglasila, da je po vesteh iz Alžira neko neznano letalo v soboto bombardiralo parnik »Christi« kakih 18 milj zapadno od Alžira.

Pariz, 9. avgusta. AA. Državni podtajnik za trgovinsko mornarico je izdal komunike, v katerem pravi, da je mornariško ministrstvo odredilo nekaterim trgovskim ladjam in rušilcem, naj stalno ščitijo francoske trgovske ladje v vodah med Alžirom in Balearskim otočjem.

London, 9. avgusta w. Glede na dogodke v zapadnem Sredozemskem morju je mornariško ministrstvo naročilo mornariškim oblastem v Gibraltarju, naj v vseh okoliščinah nudijo pomoč angleškim ladjam. V kolikor bi bilo potrebno, bodo v bodoče angleške vojne ladje spremljale angleške parnike.

General Miaja v nemilosti

Pariz, 9. avgusta. g. »Journal« poroča iz Španije, da je branilec Madrida general Miaja padel v nemilost in da so ga nadomestili z nekim polkovnikom. Miaja je moral priznati, da o ofenzivi v pričetku meseca julija ni ničesar vedel

Mirnejše presojanje mednarodnega položaja

Razni znaki kažejo, da napetost v evropskih mednarodnih odnošajih polagoma popušča

Pariz, 9. agvusta. AA. Listi razpravljajo obširno o mednarodnem političnem položaju v zvezi s špansko državljansko vojno.

»Epoque« piše med drugim: Neuspeh odbora za nevmešavanje je bil povsod sprejet popolnoma mirno. To mirno razpoloženje se povsem razlikuje od vznemirjenja, ki so ga povzročale prejšnje seje odbora, že to je dokaz, da so se mednarodni odnošaji nekoliko zboljšali. Tudi Nemčija kaže precejšnjo zmernost. Ko je novi nacionalistični španski poslanik markiz de Magas izročil nemškemu kancelarju svoja poverilna pisma, je med drugim dejal, da je bilo mnogo načel, ki so se proglasila v Nemčiji, izvedenih tudi v nacionalistični Španiji. Na to neumestno frazo mu Hitler ni odgovoril. Na drugi strani pa se čujejo glasovi o bližnjem potovanju nemškega zunanjega ministra Neuratha v London, kar kaže, da Berlin noče ostati osamljen, če bi prišlo ponovno do pogajanj med lokarnskimi velesilami.

»Populaire« pravi v svojem članku: Smatramo, da bo čas storil svoje za velike demokracije, ako ga bodo znale pravilno izkoristiti. Ena izmed najtežjih nezgod, ki jih je izzval upor v Španiji, je ta, da so se povsem nenadoma pojavili problemi, na katere niti vlade niti politični krogi v posameznih državah niso bili pripravljeni.

Turški glas o zbližanju med Anglijo in Italijo

Ankara, 9. avgusta. AA. Tukajšnji listi z zadovoljstvom komentirajo poslednje dogodke, ki pričajo o novem zbližanju med Anglijo in Italijo. List »Akšan« piše, da je Turčija s takim razvojem dogodkov samo zadovoljna, zlasti glede na zavarovanje svojih interesov na Sredozemskem morju, pa tudi glede na svoje prijateljsko razmerje z Italijo na eni in Veliko Britanijo na drugi strani. List smatra, da bo Anglija priznala aneksijo italijanskih abesinskih dežel.

300.000 rezervnih mornarjev

Ogromno povečanje ameriške vojne mornarice

Washington, 9. avgusta. b. Na obrambni konferenci, ki so se je udeležili prezident Roosevelt, admiral William Leahy in podadmiral Andrews, šef navigacijskega urada je bilo sklenjeno, da se čim prej formira mornariška rezerva 300.000 mož. Prezident Roosevelt je v svojem poročilu, s katerim je zagovarjal predlog, opozoril, da ni imela Amerika v svetovni vojni niti enega moža mornariške rezerve in se je že tedaj tekom vojnih operacij izkazalo, da je za primer vojne potrebnih najmanj 350 tisoč mož rezerve. Trenutno sestavlja ameriško mornarico naslednje moštvo: rezerva vojne mornarice znaša 1200 oficirjev in 24.000 mož posadke, rezerva trgovske mornarice 3400 oficirjev, prostovoljna rezerva pa 2800 oficirjev in 10.000 mož posadke, skupno torej samo 6900 oficirjev in 34.000 mož posadke. Te številke zgovorno kažejo, da je nujno potrebno povečati mornariško rezervo.

Rezervni mornarji naj se rekrutirajo predvsem iz vrst visokošolcev, ki naj se pritegnejo k mornariškim vajam tekom počitnic. Stroške za vzdrževanje teh počitniških kurzov bi ne bili posebno visoki. Dijaki se bodo prav gotovo sami javljali, ker jih bosta zvabila življenje na visokem morju in želja po spoznanju novega sveta.

Razpust ukrajinske sportne zveze

Varšava, 9. avgusta. AA. Oblasti so razpustile ukrajinsko športno zvezo, ki šteje okoli 600 telovadnih in športnih društev, ter ukrajinski akademski športni klub. Obe organizaciji sta imeli svoj sedež v Lvovu. Odlok policijskih oblasti pravi, da je vodstvo obeh organizacij prepovedalo svojim članom vsako tekmo s poljskimi športniki. Pri preiskavi v stanovanjih obeh omenjenih organizacij je policija zaplenila razne akte in dokumente.

Nova nemška gonja proti ČSR

Pariz, 9. avgusta. d. »Echo de Paris« in »Epoque« se bavita z novo nemško kampanjo proti ČSR zaradi prepovedi odhoda sudetsko-nemških otrok na počitnice v Nemčijo. »Echo de Paris« pravi, da zasleduje nova gonja zopet namen, oslabiti Češkoslovaško na znotraj, vendar pa se ne zdi, da bi mogel imeti ta poizkus kaj več uspeha kakor prejšnji, ker Nemci v ČSR nimajo strnjene fronte. Enako piše list »Epoque«, ki pravi, da je namen gonje proti ČSR povsem jasen. Ko napadajo Češkoslovaško in prizanašajo Rumuniji ter Jugoslaviji, hočejo razbiti Malo antanto, da bi dobili svobodne roke v srednji Evropi, toda ta politika bo ostala brez uspeha.

Obisk vojvode Kentskega

Dunaj, 9. avgusta. p. Vojvoda in vojvodina Kentska, ki sta se zadne dni mudila na Poljskem, sta v soboto prispela na Dunaj. Dopoldne sta si ogledala dunajske muzeje, nato pa nadaljevala pot v Jugoslavijo. Kakor se je zvedelo, ne bosta obiskala kraja Wasserleonburg.

Češkoslovaški poštarji kralju Aleksandru

Pariz, 9. avgusta. p. Te dni se je mudila v Parizu skupina 57 češkoslovaških poštnih uradnikov in uradnic, ki so vrnili obisk francoskih tovarišev v Češkoslovaški. Češkoslovaški poštni uradniki so takoj po prihodu v Pariz odšli v boulonjski gozd k spomeniku kralja Aleksandra, kjer so položili venec z narodno trobojnico. Vodja ekskurzije poslanec Hugon Bergman je imel pri tej priliki govor, v katerem je poudarjal ljubezen češkoslovaškega naroda do velikega jugoslovenskega kralja.

Za ureditev ljubljanskega kolodvora

Ljubljana, 9. avgusta.

Prva seja propagandnega odseka Akcijskega odbora za ureditev ljubljanskega kolodvora je bila dopoldne v mestni posvetovalnici pod predsedstvom dr. Steleta. Na nji so razpravljali o organizaciji propagandnega dela in porazdelitvi posamenzih panog propagande na referate in sicer na referat za kinoreklamo, referat za predavanja in referat za tisk. Redne seje bodo ob ponedeljkih ob 11.

Neurath v Avstriji

Dunaj, 9. avgusta. AA. Državni podtajnik za zunanje zadeve dr. Guido Schmidt je obiskal včeraj nemškega zunanjega ministra Neuratha, ki se mudi na Predarlskem s svojo družino na oddihu. Ob tej priliki sta državnika izmenjala svoje misli o splošnem političnem položaju. Razgovora se je udeležil tudi državni podtajnik v nemškem zunanjem ministrstvu Mackensen. Sestanek je potekel v zelo prisrčnem tonu.

London, 9. avgusta o. »Morning Post« je objavila vest z Dunaja, da je predsednik vlade dr. Milan Hodža incognito prispel v neko avstrijsko letovišče. V Avstriji se bo sestal z Daranyijem in dr. Schuschniggom.

Razrešena beograjska mestna svetnika

Beograd, 9. avgusta. AA. Z odlokom notranjega ministrstva z dne 7. avgusta sta razrešena mestna svetnika v Beogradu Milan Sokić in Slavko Trpković.

Borzna poročila.

Curih, 9. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 16.345, London 21.7175, New York 436.125, Bruselj 73.80, Milan 23.90, Amsterdam 240.10, Dunaj 81.50, Praga 15.28, Varšava 82.02, Budimpešta 9.85.

Za enotno delavsko strokovno organizacijo

Zborovanje stavbnega delavstva — Delavstvo mora zahtevati tudi zakonsko določitev cen

Ljubljana, 9. avgusta

Na včerajšnjem zborovanju stavbnega delavstva v Delavski zbornici se je pokazala volja delavstva, naj bi prišlo do enotnega delavskega strokovnega gibanja ne glede na politično prepričanje delavcev. Sklicano je bilo sicer samo članstvo na zborovanje Zveze stavbnih delavcev Jugoslavije, podružnice v Ljubljani, a na njem so razpravljali tudi o pomembnih vprašanjih strokovnega delavskega gibanja, tičočih se delavstva vseh strok. Zborovanje je vodil predsednik ljubljanske podružnice Šušteršič.

Na dnevnem redu je bilo predvsem poročilo o organizacijskem poslovanju; poročal je tajnik Ganzitti. V Ljubljani je bilo pri večini večjih stavbnih podjetij doslej izvojenih nad 50 zaupnikov. Na organizacijo prihaja mnogo pritožb o kršitvi kolektivne pogodbe in pokazala se je zlasti potreba po popolnejši zakonski zaščiti zaupnikov. Na nekaterih stavbah ravnajo tudi delovodje z delavci zelo slabo. Tajnik je navedel nekaj primerov.

S posebnim zanimanjem so zborovalci sledili poročilu tajnika Tratarja o poneverbi tajnika Šerca v mariborski podružnici. O tej zadevi so nekateri listi poročali tako, kakor da je v delavski strokovni organizaciji nekaj gnilega in skušali so kovati politični kapital iz tega dogodka. Tratar je naglasil, da organizacija ne bo nikdar ničesar skrivala, kar zasluži javno ožigosanje in da tudi ne bo ščitila umazancev, ki se vtihotapljajo v organizacijo z umazanimi nameni. Zborovalci so to stališče odobrili.

O položaju stavbnega delavstva in splošnih socialnih razmerah je govoril strokovni tajnik Leskošek. Ugotovil je predvsem, da se socialne razmere čedalje bolj slabšajo. Navedel je vzroke sedanjih nezdravih razmer. Delavstvo še ni dovolj dobro organizirano in ne dovolj zavedno. Če si izvojuje kolektivne pogodbe, jih pogosto ne more dovolj ščititi. Na drugi strani so pa delodajalci mnogo bolje organizirani. Velika podjetja so združena v javnih ali tajnih kartelih in trustih. Industrija, ki producira življenjske potrebščine, navadno uživa carinsko zaščito. Spekulanti pokupijo ob žetvi in ko so pridelki najcenejši, žito in druge najpomembnejše pridelke. Potem kmalu poskočijo cene. Zadolženi kmetje pa morajo pogosto prodati žito že na njivi. Tako se ustvarja draginja, ki jo najbolj čuti delavec. Pšenica je n. pr. po 120 din 100 kg, ko jo prodaja kmet, v inozemstvu je pa (naša) po 180 din. Spekulanti zaslužijo pri vagonu 7.500 din. Pokupili so seme za olje po 210 din 100 kg. Ko je bilo pokupljeno, je cena poskočila na 350 din! Zaslužili so pri vagonu 15.000 din. Vsi kmetje so prejeli zanj 21 milijonov din, prekupčevalci sami so pa zaslužili 6 milijonov din. Ko je bila letos neka gospodarska konferenca, so na nji prekupčevalci določali, kakšna bodi cena pšenice. Pri tej konferenci pa seveda ni bilo kmetov. Prekupčevalci so protestirali proti delovanju in »vmešavanju« zadrug v njihove dobičkarske posle.

Uzakonjen je bil zakon o minimalnih mezdah, ki pa nikakor ne more zadovoljiti delavstva. Delavstvo mora zahtevati tudi zakonsko določitev cen, če so že uzakonjene mezde. Določitev cen po oblasteh je še mnogo bolj potrebna kakor uzakonitev minimalnih mezd. Zdaj so pa uzakonjene »minimalne« mezde tako, da mora delavstvo odločno zahtevati remeduro uredbe o minimalnih mezdah, zlasti še, ker pri sestavljanju te uredbe ni sodelovalo, kakor tudi ne strokovne organizacije. Prav tako delavstvo ni zadovoljno z zakonom o starostnem zavarovanju, ki predpisuje 9% odtegljajev od plače, nudi pa zelo malo.

Sprejeta je bila resolucija z zahtevami: Razpisati je treba čim prej volitve za samoupravne organe delavskega zavarovanja in Delavsko zbornico. Uvesti je treba zavarovanje za primer nezaposlenosti. Delavski zaupniki morajo dobiti popolno zakonsko zaščito. Ker uredba o minimalnih mezdah in sklepanju kolektivnih pogodb ovira svobodo delavskih sindikalnih akcij, jo je treba spremeniti, in sicer tako, da bodo tudi minimalne mezde ustrezale fiziološkim in kulturnim zahtevam delavstva. Regulirati je treba zakon o starostnem zavarovanju. V veljavo mora stopiti zakon o določanju cen življenjskih potrebščin. Kartele — javne in tajne — je treba odpraviti. Odpraviti je treba vse davke na delavske mezde.

Končno je še govoril član Strokovne komisije Margetić, ki je dokazoval, da je nujno potrebna enotnost v delavskem strokovnem gibanju. Predlagal je tudi resolucijo, ki zavzema kritično stališče proti strokovni komisiji z ugotovitvami, da SK ne opravlja svojih poslov tako, kakor bi jih morala kot vrhovni sindikalni forum v Sloveniji, da dela spore med članstvom z okrožnicami ter da gre predaleč, ker prepoveduje članom čitanje in širjenje »Delavskega lista« in tekstilnim delavcem organiziranje v njihovi posebni strokovni organizaciji. V resoluciji delavstvo zahteva, naj SK preneha med delavstvom škodljivo borbo s pošiljanjem okrožnic; da popravi, kar je zanemarila glede minimalnih mezd in starostnega zavarovanja; da spremeni svoj sklep glede organiziranja tekstilnega delavstva; da vpliva pri zvezah, iz katerih so bili izključeni nekateri funkcionarji in člani, da bodo vsi izključeni zopet včlanjeni; da spremeni svoje stališče glede »Delavskega lista«; da začne delati na terenu med čim širšimi plastmi delavstva za strokovno izobrazbo delavstva in funkcionarjev in da dela z vsemi silami za enotnost vsega delavstva. Končno je govornik z vnemo govoril o potrebi skupne sindikalne organizacije za vse delavstvo, ne glede na njegovo politično prepričanje, kar so zborovalci viharno odobravali.

Zakonca Klemenčič utonila v morju

Vpokojeni upravnik prometa Poštne hranilnice v Ljubljani Josip Klemenčič in njegova žena sta v soboto pri Splitu utonila

Ljubljana, 9. avgusta.

Ugledna Klemenčičeva družina v Ljubljani je včeraj popoldne prejela kratko brzojavko žalostne vsebine: »Oče in mati mrtva. Pridite takoj!«

V Ljubljani živeča Klemenčičeva sinova, znani dentist s Privoza g. Rihard in zdravnik dr. Hanzi, ki ju je strašna novica silno potrla, sta najprej povprašala v redakciji »Jutra«, če morda kaj vedo o nenadni smrti njunih staršev, ki že več let žive v Splitu. Redakcija »Jutra« je zvedela iz Splita naslednje podrobnosti:

V soboto okrog 18. je v Kaštelskem zalivu huda nevihta zajela skupino izletnikov, ko so se vračali domov. Med izletniki, ki so se peljali v motornem čolnu in ladjici, sta bila tudi vpokojeni upravnik prometa ljubljanske Poštne hranilnice 62-letni Josip Klemenčič in njegova soproga Berta. Zakonca in neka Dunajčanka so bili na ladjici, ki se je nenadoma začela polniti z vodo. V smrtnem strahu je skočila Klemenčičeva v vodo, njen mož pa za njo, dočim je Dunajčanka ostala v ladjici. Ko so drugi videli, kako se Klemenčičeva borita z valovi, so jima pohiteli na pomoč in so ju potegnili iz vode. Z umetnim dihanjem so ju skušali obuditi, a ves trud je bil zaman, kajti Klemenčičeva sta bila že mrtva. Zdi se, da je zakonca v vodi zadela kap.

Trupli ponesrečencev so prepeljali v mrtvašnico splitske bolnice in obvestili sina Avgusta, ki je zobozdravnik v Splitu, ta je pa brzojavno obvestil druge sorodnike v Ljubljani, ki so se že snoči odpeljali v Split.

Pokojni Josip Klemenčič je bil sicer rojen Dalmatinec, toda njegov ded je bil z Dolenjskega. Dolga leta je služboval pri Poštni hranilnici na Dunaju, ob prevratu je pa moral z 9 tovariši zapustiti Dunaj. V Ljubljani je z drugimi vred organiziral Poštno hranilnico, kjer je vodil do l. 1926., ko je stopil kot upravnik prometa v pokoj, naravnost vzorne razne oddelke. Pridobil si je mnogo zaslug, da se je zavod tako razvil. Bil je vesten in pedanten uradnik, vedno na svojem mestu, a podrejenemu uradništvu dober šef.

V Ljubljani si je pokojni Klemenčič zgradil na Dunajski cesti hišico, kjer je prebival v najlepši harmoniji z ženo Berto in petimi otroki. Pred leti je hišico prodal in se preselil v Split, kjer je preživel svojo mladost in kamor ga je vedno vleklo srce. Tam je našel tudi prerano smrt.

Za Klemenčičevima žalujeta poleg omenjenih treh sinov še sin Milan, ki je tehnični risar v Mariboru, in hčerka Neti. Hudo prizadeti rodbini, ki je tako tragično izgubila dobre starše, naše iskreno sožalje!

Roparski napad

Ptuj, 9. avgusta

Kočar Gojski Andrej iz Sinkovica pri Bednji vasi na Hrvatskem se je napotil na zadnji živinski sejem v Ptuj, kjer je prodal tri krave svojega tasta in zanje izkupil 4.450 din. Ko se je vračal pozno popoldne domov, ga je dohitela na poti v bližini vasi Leskovec že trda noč. Mož, ki je sedel na vozu, je bil samcat voznik na dolgi banovinski cesti. Nenadoma so planili iz gozda trije neznani moški, od katerih je eden pristopil h konju ter ustavil voz, drugi je skočil na voz ter skušal Gojskemu iz žepa ukrasti listnico z denarjem, dočim ga je tretji napadalec na vso moč udaril po glavi s topim predmetom. Gojski je razen težke poškodbe na glavi zadobil tudi rano z nožem. Ko so razbojniki opazili, da Gojskega ne morejo oropati drugače, je nekdo izmaknil iz voza ročico ter ga hotel z njo ubiti. Gojski pa je še v zadnjem trenutku skočil z voza ter pred napadalci pobegnil v bližnje grmičevje, kjer teče potok. Videč, da ga napadalci zasledujejo, je skočil v globok potok, kjer mu je segala voda do vratu, glavo pa je skril pod grmovje.

Tako je čepel v vodi nad eno uro. Šele ko je opazil, da je vse mirno, ker so razbojniki med tem časom prepodili mimoidoči ljudje, se je privlekel do neke hiše, kjer so mu nudili prvo pomoč, naslednjega dne pa so ga prepeljali v ptujsko bolnico, kjer so ugotovili, da ima težke poškodbe. Orožniki zasledujejo napadalce. Ni izključeno, da so napadalci Gojskega že v Ptuju zasledovali ter tako doznali, da se vrača z večjo vsoto denarja domov.

Iz Maribora

— **Sokol Ruše javlja**, da bo predstava »Divjega lovca« na letnem gledališču v Rušah v nedeljo 15. t. m.

— **Romanje na Oplenac.** Narodna odbrana v Studencih pripravlja romanje na Oplenac. Odhod iz Maribora bo 4. septembra. Romarji si bodo po poklonitvi na grobu blagopokojnega kralja Zedinitelja ogledali železnico, delavnice v Kraljevu, Kragujevcu in Kruševcu. Udeleženci naj se prijavijo br. Golčarju in Vojaku.

— **Davčna potrdila za šolnino.** Davčna uprava za mesto Maribor izdaja davčna potrdila za šolnino osebam, ki imajo predpisane davke pri davčni upravi in se stranke opozarjajo, da si tozadevna potrdila čimprej preskrbijo v sobi št. 1a, kolek za prošnjo 10 din, na potrdilo 20 din.

— **Srečen lopov.** Na veselicnem prostoru Mariborskega tedna je neznani žepar izmaknil posestnici Frančiški Korošnik s Pohrulja ročno torbico, v kateri je imela 700 din. Žepar je brez sledu izginil.

— **S stopnja je padel.** V Košakih je pomagal 14letni čevljarjev sin France Pavalec pri sosedu spravljati seno na skedenj. Deček je nenadoma omahnil in padel s skednja. Pri padcu si je zlomil obe roki v zapestj. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

— **Obrtniki iz Varaždina** so si ogledali v nedeljo razstave Mariborskega tedna. Popoldne so v družbi mariborskih tovarišev obiskali kopališče na otoku in druge zanimivosti Maribora.

II. vseslovanski pedološki kongres

Ljubljana, 9. avgusta

Pokroviteljstvo nad kongresom je blagovolil prevzeti Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Častni predsednik kongresa je rektor univerze g. dr. Maks Samec. Prosvetno minitrstvo je dovolilo vsem udeležencem iz tu in inozemstva 50% popust na drž. železnicah, za potovanje do Ljubljane in nazaj. Tuzemci kupijo na odhodni postaji celo karto in obrazec K 13. Udeležbo na kongresu bo potrdilo predsedstvo na tem obrazcu. Tako opremljena karta velja za brezplačno vožnjo na povratku. Kongres je namenjen vsem tako zdravnikom, zobotehnikom, profesorjem, učiteljem, staršem in posebno še lastnikom večjih podjetij, ki zaposlujejo starše. Prijavnina din 20.—. Prijavljenci prejmejo legitimacije, ki jim omogočajo prost vstop k vsem predavanjem, na vse razstave in na koncert Trboveljskega slavčka. Prijave sprejema Pripravljalni odbor v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. V prijavah navedite tudi želje glede stanovanja (hotel, pristavo, v internatu). Za enkrat je določen naslednji program kongresa:

26. 8. ob 10. uri dopoldne v dvorani Sokolskega doma na Taboru otvoritev kongresa. Popoldne istega dne od 14. do 19. ure predavanje v plenumu v isti dvorani.

27. 8. dopoldne od 8. do 13. ure predavanje v plenumu v sokolski dvorani na Taboru. Popoldne istega dne predavanja v sekcijah: mladinsko biološka in higijenska v dvorani Delavske zbornice, psihološka v Frančiškanski dvorani, sekcija za uporabno pedologijo v dvorani Mestnega magistrata in sociološko socialno zaščito v dvorani Filharmonične družbe.

28. 8. predavanje v plenumu od 8. do 12. ure. Popoldne ogled razstav pod vodstvom strokovnjakov do 17. ure. Ob 17. uri v dvorani sokolskega doma na Taboru zaključno zborovanje, kjer bodo sprejeti predlogi in resolucije.

26. 8. zvečer ob 21. uri bo slavnostni koncert Trboveljskega slavčka na čast udeležencev kongresa v dvorani Sok. doma na Taboru. Udeleženci imajo na podlagi legitimacije prost vstop. Ostali si lahko nabavijo vstopnice v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Vseh 7 razstav, ki bodo v okviru kongresa bo v poslopju osnovne in gospodinjske šole na Mladiki v Ljubljani.

»Študentje smo« v Zg. Šiški

Ljubljana, 7. avgusta

Naše narodno prosvetno društvo ponosno ga imena »Vodnik« nas je zopet prijetno presenetilo. Zg. Šiškarji smo radi veseli in to našo veselost smo tudi dokazali s tem, da smo popolnoma napolnili veliko dvorišče pred Vodnikovo rojstno hišo in smo z velikim veseljem gledali prav ljubko operето »Študentje smo«.

Pravega študenta ima vsak človek rad, ker je pravi, pristen študent vedno dobre volje, pripravljen za šalo in seveda tudi za zvijačo. Tak študent je bil naš Živko, g. Pavle Obersnel, ki je radi svoje zvijačnosti prav vsem ugajal. Nič ni za njim zaostajal sošolec Lado, g. Pavle Gregorc. Pa tudi požeruška Okija se moramo spomniti. Če je na Okija vedno mislila njegova mama, spomnimo se ga tudi mi, kako se je bal predvsem za svoj trebušček in kako je ves v strahu pel »o, kje si mama, kje štruklji, kruh, sir in salama...?« (Le škoda, da se je zaradi preobilega dela za društvo malo prehladil in je bolj težko pel). Pa tudi obe damici, študentki, sta zelo ugajali. Bili sta to gdč. Jančičeva in Kosova. Le velikokrat naj še s prav takim navdušenjem nastopita na »Vodnikovem« odru.

Prav posebno moram pohvaliti g. jubilanta Lojzeta Jančča. Že četrtič sem ga videl nastopati v tej vlogi, kot jo je imel danes — bil je namreč profesor Golob — pa mi je danes res najbolj ugajal. Lepo je pel, plesal in res sijajno karikiral tip pravega starejšega, staromodnega profesorja. Za svo je neutrudno delo — danes je za društvo že stotič nastopil na odru — je dobil krasne šopke in tudi mi mu prav iz srca čestitamo. Tudi njegova partnerica gdč. Gregorčeva je sijajno izpolnila svojo nalogo v vlogi napol gluhe bivše operne pevke in kar čudili smo se, da je tako sijajno podajala svojo vlogo, dasi je bila danes prvič na odrskih deskah.

Seveda ne smemo prezreti g. Kobéta, trgovca (g. Možina) in njegove prve ljubezni (ga Možinova), ki nikdar ne zarjavi. Lepo sta oba zaigrala.

Tudi vsi drugi, tako g. Pavle Jančič in študentje, so prav lepo zaigrali. Skupina študentov se je danes sijajno izkazala, ker je bila živahna in se je naravnost razlikovala, pa še močno od one skupine fantov, ki je nastopila v igri »Na Trški gorici«. Tako je prav! Veseli bodite, ker veselega človeka ima vsak rad, ne more pa nihče gledati mrtvaka, ki se, pa še na odru, le vsake »kvatreč« enkrat premakne. Še celo natakarja lahko pohvalim. Pokazal je, da se dajo tudi manjše vloge lepo rešiti. Prišel je tako ponosno na oder, kot bi imel, kakor pravijo Šiškarji »prekljo v hrbtu«, in je prav zaradi tega ponosnega nastopa imponiral.

Velika škoda pa je, da ni nastopil tudi kvartet zamorcev. Lansko leto nam je ta kvartet tako ugajal, da je moral ponovno izvajati svoje točke, letos pa je v veliko škodo nastop tega kvarteta odpadel, dasi je bil napovedan in so bile tudi za ta nastop že skušnje.

Na koncu nas je Živko povabil, naj se le nanje, na študente, obrnemo, če se hočemo do solza nasmejati. Mi mu zagotavljamo: še vas bomo prišli gledat, vrli Vodnikovci, če boste vedno tako delovni in veseli!

Jimi.

Pred glavno skupščino JUU

Ljubljana, 9. avgusta

V carskem Skoplju bo letos od 21. do 24. avgusta učiteljski kongres, XVII. po redu. Na kongresu se zbere vsako leto po več tisoč učiteljev in učiteljic iz vse države. Južna Srbija slavi letos 25 letnico svojega osvobojenja in to je dalo pobudo, da je bilo določeno Skoplje za učiteljski kongres. Prilike, ki jih preživlja jugoslovensko učiteljstvo, so take, da bo pozornost učiteljstva na glavno skupščino še posebno osredotočena. Državna skupščina JUU, ki šteje okrog 18.000 članov, je osi vrhovni forum organiziranega učiteljstva, ki usmerja delovanje celokupne stanovske organizacije od sreskih društev do sekcijskih uprav in naprej do osrednjega vodstva.

21. avgusta dopoldne bo seja glavnega odbora, ki bo pripravila kongresni materijal, zlasti tudi predloge. Istega dne, ob 17. bo skupna konferenca glavnega odbora s predsedniki sreskih učiteljskih društev (v dravski banovini 34) in z ostalimi delegati. Sekcijski tajniki bodo sprejemali pooblastila in izdajali delegatske vstopnice, brez katerih nikomur ne bo dovoljen pristop v delegacijo. Hkrati bodo na skupni seji že pričeli z delom razni odbori, med njimi verifikacijski, ki bo izvoljen po posebnem sporazumu.

Glavna kongresna dneva bosta 22. in 23. avgusta. Skupščina prične z delom ob 9., po oficielni otvoritvi pa je na dnevnem redu predavanje o vlogi učitelja pri osvobojenju Srbije. Izvoljeni bodo odbori za skupščine JUU, tajniki, razpravljalo se bo o delu glavnega odbora JUU, o bilanci in proračunu. Z delom skupščinskih odsekov bo dnevni red 22. avgusta izčrpan, nakar bo nadaljeval kongres svoje delo 23. avgusta, ko bodo prišla v razpravo poročila skupščinskih odborov, govorilo pa se bo tudi o poslovnikih za sreska društva, skupnih zborovanjih JUU in o izpremembi pravil.

Predlog o izpremembi pravil zanima vse učiteljstvo. Osrednji odbor tvorijo namreč doslej člani iz Beograda, sedaj pa zahtevajo delegati naj se preosnuje JUU v zvezo banovinskih sekcij, predsednika bi volila zvezna skupščina, na sedežu uprave pa bi delovalo glavno tajništvo. Idejno bi ostalo JUU na sedanji poti, upravno pa bi bilo potrebam JUU zelo praktično ugodeno. Po kongresu se bo sestal k seji še glavni odbor, s čimer bo kongres zaključen.

Za goste in delegate bodo prirejeni o priliki kongresa in po njem razni izleti, zunanje udeležence bo porazdelil stanovanjski odbor po hotelih, šolah, domovih in k zasebnikom, iz posebnega informativnega prospekta pa bodo razvidne sploh vse podrobnosti.

Prometno ministrstvo je naprošeno za četrtinsko voznino in krožne vožnje in to iz šolsko naučnih ozirov.

Delegacija iz dravske banovine odpotuje skupno v posebnem železniškem vozu.

Sokol

Revija naših krajev

Ljubljana, 9. avgusta

Vsaka nova številka »Jugoslovenske revije« za propagando turizma Jugoslavije nam potrjuje, da se je v petih letih izhajanja med vsemi našimi periodičnimi publikacijami najbolj uveljavila in zaslužil za svojo za naše skromne razmere nenavadno bogato opremo in vsebino vse priznanje.

Pravkar je izšla nova številka za mesec julij in avgust. Iz zanimive vsebine omenjamo članek bivšega ministra in bana vrbaske banovine Svetislava T. Milosavljevića »Naše pomorsko brodarstvo v službi našega turizma«, Regallyjevo razglabljanje »Ali se bodo izpolnile naše prognoze«, kateri članek vsebuje napovedi naših najvažnejših turističnih krajev o končnem izidu oziroma uspehu letošnje turistične sezone, M. Živkovićevo reportažo »Reka Krka, prelep kotiček naše države«, B. Rihteršičev članek »Bohinj — naše najlepše letovišče«, Regallyjeve »Odlomke iz Rogaške Slatine«, prof. V. Antićev članek »Turistični razvoj Selc«, zanimivo reportažo o Slatini Radencih in njenih zdravilnih vrelcih, članek Anči Šmucove o Laškem v zgodovini in dandanes, prof. Fr. Violićev pregled »Lepota dubrovniške rivijere« ter naposled zanimiva sestavka »Nekaj besed o lepi jeseni na Rabu« in »Lepota naše pohorske Ribnice«.

Novo številko »Jugoslovenske revije« krasi nenavadno veliko slik iz najlepših krajev naše domovine. Posebno zanimivi sta sliki slikarja Dörpla, ki predstavljata dalmatinskega kmeta in njegovega otroka, prav tako lepe pa so seveda tudi vse fotografije naših najboljših pokrajinskih mojstrov-fotoamaterjev.

»Jugoslovensko revijo«, ki je oficielen organ Zveze za tujski promet v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in na Sušaku in ki jo že pet let vzorno urejuje novinar g. Vladimir Regally, tiska na težkem umetniškem papirju Narodna tiskarna ki svojo nalogo vedno v polni meri izpolnjuje. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5, velja pa za vse leto samo 100 din, kar je spričo bogate opreme in vsebine res nizka cena.

Iz Ljutomera

— **Uspehi ljutomerskih konj.** Kakor smo že poročali, se udeležujejo naši konji tudi dirk v Beogradu in so do sedaj dosegli sledeče uspehe: 18. avgusta je odnesla Salta (last g. Šumaka v Ljutomeru) zmago v poskusni vožnji v času 1,49, v tretji dirki pa Pelikan v času 1,39. Lepe uspehe so dosegli tudi Nervus vitae, Perun, Oriksa in Krka. 1. avgusta pa so dosegli muropoljski konji sledeče uspehe: V dirki dvoletnih je zmagala zopet Salta last g. Šumaka v času 1,46. Nervus vitae je dosegel v dirki na 2300 m tretje mesto (lastnik g. Alojz Slavič). Peter Pilot (last g. Slaviča Ludvika) je bil prvi v vožnji 1600 m. Na vožnji 2200 je zmagal Pelikan (last g. Slaviča Jožka). Ti uspehi govore že sami dovolj o vrednosti muropoljskega dirkača.

— **Slovo.** Sokolsko društvo se je od svojega blagajnika br. Koleriča finančnega podpreglednika, ki je bil premeščen v primorsko banovino, prisrčno poslovilo. K slovesu se je zbralo mnogo članstva. Od marljivega Sokola so se poslovili br. Mavrič, dr. Lotrič, Klinc in Strucl. Izrazili so željo, da bi se premeščeni čim prej vrnil.

— **Petanjski pretep pred sodiščem.** Delavec Feliks Ž. iz Mote, ki je zabodel Kolmančiča, je bil obsojen na 4 leta robije.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 9. avgusta katoličani: Roman.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kreutzerjeva sonata.
Kino Ideal: Zlato iz Singapora.
Kino Moste: Taras Buljba.
Kino Šiška: Materinstvo.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

O pozdravu se bomo tudi morali pomeniti. Pozdravljanje je znak omike in olike. Pozdravlja lahko človek na različne načine. Pozdrave pošiljamo svojim dragim tudi pismeno. Tu je že splošna, veljavna in udomačena oblika. Navadno zaključimo pismo s »prisrčnimi« ali »iskrenimi« pozdravi. V navado pa lezejo čim dalje bolj tudi razni drugi pozdravi, športni, sokolski, tovariški, prijateljski, kolegialni. Ti so že splošni in ni pravega povoda za to, da bi jim nasprotovali. Drugačna je pa stvar z društvenimi pozdravi. Imamo vse polno društev in klubov in če bo jelo vsako društvo in vsak klub pozdravljati po svoje, ne bomo prišli iz te poplave pozdravov. Dobili bomo čevljarske, vrtnarske, sadjarske, krojaške, brivske, pomočniške, vajenske in še dolgo vrsto tem podobnih pozdravov. Ima nekaj zase ta način pozdravljanja. Človek vsaj ve, kdo ga pozdravlja.

Toda, če bi nadaljevali to pot in če bi bili dosledni, bi kmalu dobili tudi policijske, orožniške, detektivske, davčne, eksekutorske in še druge take pozdrave, kar bi pa utegnilo omajati trdne pojme o omiki in oliki. Končno bi pa imeli pravico pošiljati posebne pozdrave tudi aretiranci, cigani, tatovi in vlomilci. Zato bi morda le kazalo ostati pri prisrčnih, iskrenih in prijateljskih pozdravih, da ne nastane še tu zmeda, kakor jo imamo že drugod.

»Slovenski narod« l. 1868

7. VII., št. 40: Politični razgled

Dunajskim listom preseda, da so francoski, italijanski in ruski listi pošteno razpravljali češko vprašanje. »Debatta« je tekoj zatrobila v rog, da so vsi ti članki v Pragi narejeni, zvunajni listi pa, ki so jih tiskali, od posebnega češkega društva plačani, kakor da bi vse časnikarstvo tako brez prepričanja in vse le za denar delalo, kakor večina dunajskega...

Hrvaško vprašanje... je toliko dognano, da se hrv. deputacija ne bo dalj časa v Pešti mudila, kakor kar ga potrebuje, da se spiše in potrdi skupni zapisnik in da se čvrsteje doženejo pogodbini stavki... Glede Reke so se zedinili, naj se to vprašanje reši po kraljevih predlogih v dež. zborih v Pešti in Zagrebu. Finančno vprašanje se bo tako uredilo, da dobode Ogerska za skupne zadeve davek, kar ga ne bo potrosila Hrvaška za notrajno upravo. Glede jezika se bo vstreglo vsem hrvaškim željam. Her. zbor bo pošiljal 23 poslancev v Pešto in volil 5 delegatov.

V Francozkem postavodajnem zboru le te pri finančni debati tako debele na vlado, da se jim komaj umiče. Jules Favre je med druzem izrekel: Francija nima denarja dovolj, da bi si plačevala cesarstvo.

Iz Kranja

— **Premestitev.** S 1. avgustom je bil premeščen v Trbovlje podporočnik tukajšnje žandarmerijske čete g. Vladimir Milošević, ki je v Kranju služboval dve leti. Na njegovo mesto je prišel kapetan g. Šegan Milan iz Jastrebarskega.

— **Poroka.** V ponedeljek 2. avgusta sta se na Bledu poročila gdč. Kralj Angelca iz Št. Ruperta na Dolenjskem in g. Vesel Ferdo, narednik kranjske žandarmerijske postaje. Mlademu paru naše čestitke.

— **Obisk tujcev v številkah.** Kakor v raznih drugih krajih je letos tudi v Kranju obisk tujcev napram lanski sezoni znatno manjši. To dejstvo škoduje zlasti hotelom, ki tako niti poleti ne pridejo do vsaj malo nekega zaslužka, dočim so najemnine norendno visoke ter uničujejo in zatirajo vsik razmah hotelske industrije. Po drugi strani pa Kranj ne nudi ne brezplačnega povratka, ne kakih razvedril ali raznih izrazito tujskoprometnih naprav. Za primerjavo prinašamo statistiko o obisku tujcev v zadnjih treh mesecih: meseca maja je prišlo v naše mesto 198 Jugoslovanov (302 nočnini) in 32 inozemcev (76 nočnin); meseca junija Jugoslovanov 307 (465 nočnin) in 64 inozemcev (130 nočnin); v juliju je pa obiskalo Kranj 360 Jugoslovanov (511 nočnin) in 105 inozemcev (196 nočnin); med inozemci naj navedemo Avstrijce (34), Čehe (25), Nemce (20) in Italijane (12). Druge narodnosti so bile bolj malo zastopane. Kranj se bo pač moral odločiti, ali se za povzdigo tujskega prometa resno zavzame, ali sploh opusti vsako propagando in besedo o njem. Sedanji položaj je preveč polovičarski. Najbolj pa tujci pogrešajo kopališča in sprašujejo po njem hotelirje, ki morajo dajati negativne odgovore. Upajmo, da bo novi občinski odbor poleg drugih naprav izvedel tudi gradnjo kopališča.

— **Koncert Trboveljskih slavčkov** je izpričal, da je renome, katerega uživa naš najboljši mladinski zbor res upravičen in zaslužen. Zbor je absolviral obsežen, zelo pester program, pokazal je veliko discipliniranost, ubrano harmonijo, dobro intonacijo, čistost, svežost in polnost glasov, izredno precizno in skrbno poudarjeno dinamiko, pa tudi mnogo notranjega občutja in doživetja. Pod veščo dirigentsko roko g. Avgusta Šuligoja si je zbor pridobil veliko rutino ter samozavesten koncertni nastop. Kot solistka je nastopila gdč. Rezika Koritnikova, ki je zapela tri pesmi. Zbor, dirigent in solistka so bili deležni ogromnega aplavza s strani publike, g. Šuligoju je bil poklonjen venec, gdč. Koritnikovi pa šopek. Mali Trboveljčani so si na mah osvojili srca vsega občinstva in nam nudili prav lep umetniški večer. Velika dvorana Narodnega doma je bila nabito polna meščanstva vseh stanov brez razlike in se lahko reče, da so Trboveljski slavčki v Kranju bili sprejeti, kot morda dosedaj še noben drug zbor.

Kupuj domače blago!

DNEVNE VESTI

— **Skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda.** Skupščinarje in druge udeležence opozarjamo, da bo imel v nedeljo 15. t. m. redni vlak št. 9213, ki vozi iz Ljubljane ob 7.50, priključek od Grosuplja do Kočevja. Odhod iz Ljubljane ob 7.50, prihod v Kočevje ob 10.25. Odhod iz Kočevja ob 19.21 prihod v Ljubljano ob 22.10. Udeleženci naj si kupijo običajne nedeljske povratne vozne listke. Skupščinarje, društvene skupine in druge udeležence prosimo, da nam javijo z dopisnicami ali telefonično (30—37) svoojo udeležbo. Vse prijatelje CM družbe vabimo vljudno na udeležbo, da pokažemo našim rojakom, da niso pozabljeni. Za zunanje udeležence zaupnega sestanka Družbe sv. Cirila in Metoda 14. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Filharmonične družbe v Ljubljani, Kongresni trg, so na razpolago udobna prenočišča v Akademskem kolegiju, Kolodvorska ulica, proti plačilu din 10.— za posteljo. Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. (Beethovnova ulica št. 2.)

— **Vedno večji nered v našem železniškem prometu.** Oni dan smo slišali, da dobivamo zamude naših vlakov iz inozemstva. Rečeno je bilo, da prihajajo vlaki iz inozemstva v našo državo z zamudami in zato tudi po naših železnicah ne morejo voziti točno po voznem redu. To pa ne drži vedno, saj imajo zamude tudi vlaki, ki vozijo samo po naših železnicah. Včeraj je imel večerni vlak z Jesenic skoraj tri četrt ure zamude. Ljudje se vprašujejo, čemu potem vozni red. Vprašujejo se pa tudi, kam bomo prišli, če se bo [illegible] naših železnic nadaljevala.

KINO MATICA

Tel. 21-24

Priljubljena opereta Schubertovih melodij

PRI TREH MLADENKAH

Paul Hörbiger, Maria Andergast, Gretl Theimer, Svetislav Petrović

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

— **Decentralizacija ni vedno dobra.** Odkar je bilo SPD reorganizirano tako, da so dobile podružnice v svoje roke v njihovo območje spadajoče planinske koče, se vedno bolj kaže, da ima ta sama po sebi sicer potrebna in koristna izprememba tudi svoje slabe strani. Oskrbniki in oskrbnice teh planinskih koč ne čutijo več močnega osrednjega vodstva in množe se primeri, da čut odgovornosti pada. Že prej si v planinah večkrat doživel, da vso noč v koči nisi mogel spati, ker se je pritepla v njo družba razgrajačev, prijateljev veselega rajanja, popivanja in veseljačenja. Zdaj so taki primeri vedno pogostejši. Pravi planinci so nekako potisnjeni v ozadje. Če si drzneš veseljake posvariti, da mora biti v planinski koči po 22 mir, se ti začno ali smejati ali te pa nahrulijo, češ, če ti ni prav, pa pojdi, kamor hočeš. Do polnoči človek še potrpi, potem bi pa že moral biti v planinski koči mir, da bi mogli pravi planinci vsaj malo spati. Saj je hoja po planinah posebno v poletni vročini muka, če človek ni prespan. Toda razgrajači se na to ne zmenijo, oni hodijo v planine plesat, popivat in kalit nočni mir. Če pojde tako naprej, se bodo morali pravi planinci planinskih koč izogibati. Oskrbnikom in oskrbnicam so seveda veseljaki dobrodošli, ker jim dajo več zaslužiti. Toda planinske koče niso gostilne. Če pa so, je treba to povedati, da bodo planinci vedeli.

— **Bolgarski veterinarji v Beogradu.** Iz Sofije je odpotovala včeraj v Beograd veterinarska komisija kmetijskega ministrstva, ki bo prevzela na državnem posestvu Ljubičevu 10 kobil in enega žrebca pasme Nonius, mi pa dobimo iz Bolgarije 10 kobil in enega žrebca neke druge pasme. Bolgarska komisija kupi pri nas tudi nekaj plemenskih svinj.

— **Zagrebški planinci naskočijo Mont Blanc.** Snoči se je odpeljalo iz Zagreba 8 planincev, ki nameravajo naskočiti Mont Blanc. Založeni so dobro z jedačo, pa tudi z denarjem, kar se je našlo v Zagrebu precej dobrotnikov, ki so priskočili planincem na pomoč z darili. Skupino vodi predsednik HTK »Sljeme« Dušan Jakšič. Za turo na Mont Blanc se je odločila tudi Fricika Fröhlich.

— **Študentje poljske visoke šole za telesno vzgojo v Jugoslaviji.** V Jugoslavijo so odpotovali iz Varšave slušatelji visoke šole za telesno vzgojo in sicer na povabilo našega ministrstva za telesno vzgojo naroda. Poljski študentje bodo na javnih nastopih v Beogradu in Ljubljani pokazali kaj znajo. Najprej posetijo Bukarešto in Sofijo, v nedeljo 15. t. m. se pripeljejo v Beograd, kjer ostanejo tri dni. Iz Beograda odpotujejo v Zagreb, Ljubljano, Sušak, Split, Dubrovnik in Kotor.

— **Jugoslovenski in vseslovanski gasilski kongres v Zagrebu.** Od 14. do 16. t. m. bodo v Zagrebu velike gasilske svečanosti V ponedeljek 16. t. m. dopoldne bo otvorjen jugoslovenski gasilski kongres. Takoj za njim pa kongres vseslovanskega gasilstva. Po kongresu in raznih svečanostih prirede udeleženci v skupinah več izletov. Ena skupina gasilcev se odpelje na Bled in Bohinj.

—. **Slovenci v Ameriki.** V Clevelandu so umrli Luka Levec, star 55 let, doma iz Ihana pri Domžalah. Ana Kužnik, rojena Bača, stara 79 let, doma iz Koroške vasi na Dolenjskem in Ivanka Krenje rojena Zoman, stara 51 let, doma iz St. Vida pri Stični. V Calometu je umrla Ana Valdemayer stara 73 let, doma iz Bele Krajine. Njen mož je bil Nemec. V Butte sta umrla Bartelj Maljevec, star 64 let, doma iz Vinice v Beli Krajini in Jože Počrvina, star 64 let, doma od Novega mesta. V Phönixu je umrl advokat Jože Zaviršek, rojen v Clevelandu, kjer ima še žive starše.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in toplo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 32, v Mariboru, Zagrebu, Beogradu in v Skoplju 29, v Ljubljani 28.9, v Sarajevu 27. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.2, temperatura je znašala 16.6.

— **Opozorilo lastnikom ugostiteljskih podjetij.** Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopstvo Putnik, d. d. v Ljubljani sporoča, da, po prejetih poročilih, nabira neka oseba pod imenom Stane Zupan, baje iz Celja, naročila za napisne table pri raznih hotelirjih in gostilničarjih. Trdi, da ima od Zveze za tujski promet pooblastilo za zbiranje takih in sličnih naročil. Vse stranke, pri katerih bi se imenovani zglasil, se naprošajo, da to javijo Zvezi za tujski promet v Sloveniji v Ljubljani ali pa najbližji oblasti, ker nobena nima takega ali sličnega pooblastila.

— **Ženo je pretepel.** Snoči se je pojavil na kolesu v Zalogu sprevodnik cestne žel. Jože G., ki je pripeljal s seboj tudi svojo ženo Ano, in sicer oblečeno samo na pol. Oba sta bila močno opraskana, žena je imela poškodbe tudi na ušesu. Jože pa je tožil o bolečinah v glavi. Ustavil se je v neki gostilni, kjer je pripovedoval, da so ga na cesti med šolo in gasilskim domom napadli neznanci, ki so mu iztrgali ženo in jo hoteli posiliti. On se jim je seve postavil v bran, preprečil njihovo nakano in odpeljal ženo v Zalog. Ženo, ki je bila skoraj nezavestna, so z reševalnim avtom prepeljali iz Zaloga v bolnico, za njo pa je moral tudi poškodovani mož. Orožniki, ki jim je Jože natvezil zgodbo o nameravanem posilstvu, so jeli poizvedovati, pa so prišli do čisto drugih zaključkov. Ko so dobili zvezo z ljubljansko policijo, se je dognalo, da je Jože včeraj dopoldne lovil ribe v Zalogu, in sicer v prijetni družbi, nato pa se pijan pripeljal domov, pod Ježe v Mostah, kjer se je sprl s svojo ženo in jo silovito pretepel. Nezavestno je naložil na kolo in jo odpeljal v Zalog, kjer je pripovedoval zgodbo o napadu. Jožeta, ki ima le neznatne poškodbe, so davi odpeljali iz bolnice na policijo, kjer bo moral na dan s pojasnili.

— **Velik požar v Sostrem.** V Sostrem pri Ljubljani je nastal davi okrog treh velik požar v gospodarskem poslopju posestnika Jerneja Bitenca. Pravijo, da je začelo goreti na dveh krajih hkrati. Plameni so hipoma zajeli vse gospodarsko poslopje, dvojni kozolec, hlev in šupo ter prešli tudi na hišo. V vasi je nastala panika, vendar so se ljudje kmalu znašli in pričeli gasiti. Takoj so prihiteli domači gasilci iz sosednih vasi, toda ognja niso mogli pogasiti. Gospodarsko poslopje s hišo vred je pogorelo do tal in so mogli rešiti samo živino ter spraviti na varno iz goreče šupe dva zapravljivčka ter nekaj poljskega orodja. Orožniki so uvedli strogo preiskavo.

— **Dva napada in več nesreč.** V bolnico so snoči prepeljali posestnikovega sina Lojzeta Vizjaka z Dobrove pri Ljubljani. Fanta so na vasi napadli neznanci in ga obdelali z nožem po hrbtu. — Žrtev napadalcev je postala tudi 45 letna žena železničarja, Franja Jakopičeva iz Radeč pri Zidanem mostu, ki jo je eden izmed napadalcev hudo ranil z nožem pod desnim očesom. — Sedlarskega pomočnika Antona Tavčarja iz Trebnjega je na cesti v Trebnjem povozil neznan avtomobilist, da je dobil hude poškodbe na glavi in po životu. — Avtomehanik Jože Kavčič iz Rožne doline je v Jaršah padel z motocikla in se težko poškodoval po glavi. — Milan Lazar doma iz Savskega Marofa, je padel s kolesa in se pobil po glavi in po životu. — Delavec Ivan Vončina iz Soteske pri Boh. Bistrici je padel na klancu s kolesa v obcestni jarek in se hudo poškodoval po glavi in rokah. — V bolnico so prepeljali še vpokojenega uradnika Rudolfa Breskvarja, ki je padel na cesti in se poškodoval po životu.

— **Najdeno truplo utopljenca.** Te dni je naplavila Sava pri Hotiču truplo neznanega utopljenca, ki so ga spravili domačini na breg in obvestili orožnike. Utopljenec je bil star okrog 40 let, krepke postave. Truplo je moralo ležati v vodi že okrog 10 dni. Na sebi je imel samo konteninaste spodnje hlače in kaže, da je utonil med kopanjem. Ker je truplo že razpadalo, so ga prepeljali na pokopališče v Zg. Hotič, kjer so ga pokopali. Poizvedbe, ki so jih uvedli orožniki, so dognale, da gre najbrž za truplo nameščenca Mestne elektrarne Franca Puca, ki je utonil 25. julija med kopanjem v Savi pri Tomačevem.

— **Kap ga je zadela.** Blizu Sosvet je zadela v soboto ponoči na cesti kap zidarja Mirka Majdiča iz vasi Cerja. Pokojni je bil star 68 let. Peljal se je z izvoščkom in naenkrat mu je postalo slabo. Zgrudil se je in izdihnil.

Iz Ljubljane

—lj **V mestu ne tlakujejo več nobene ceste.** Prejšnja leta so postopno tlakovali mestne ceste, letos jih pa samo še popravljajo. Tlakovati bi bilo treba še več krajših cest in ulic, vsaj tiste, ki so sredi tlakovanih cest. Te dni znižujejo Gorupovo ulico v zgornjem delu med cesto 29. oktobra in Aškerčevo cesto. Zdaj bi bila tudi najlepša prilika, da bi ulico tlakovali, a nimajo za to gradiva in ne kredita.

—lj **Umrli so v Ljubljani od 30. julija do 6. avgusta** Kranjec Ana, roj. Kovačič, 20 let, žena kotlarja, Tomšič Katarina, roj. Kovačič, 75 let, zasebnica, Golob Franc, 66 let, zidar, Pečan Ana, roj. Vidmar, 36 let, žena trošarinskega paznika, Seliškar Agata, roj. Papež, 76 let, bivša delavka, Krsnik Frančiška, roj. Zajc, 55 let, žena posestnika. V ljubljanski bolnici so umrli Bivec Vid, 42 let, krojač, Brinovec Josip 26 let, sin posestnika, Gora, obč. Moravče, Hofnagel, Matilda, 66 let, delavka, Jama, obč. Mavčiče, Jakopin Štefan, 42 let, čevljarski mojster, Kosirnik Štefan, 42 let, sodar, Novak Ivana, 35 let, žena hišarja, Iška vas, Šubelj Peter, 54 let, kolarski delavec, Področje, Borovnik Franc, 47 let, delavec, Stražišče pri Kranju, Ulaga Martin, 71 let, hlapec, Goričica pri Preserju.

—lj **Pevsko društvo »Lj. Zvon«** sprejema nove pevke in pevce. Vpisovanje od srede 11. t. m. do sobote 14. t. m. vsak dan od 19.—21. ure v društvenih prostorih v Mestnem domu, desno, I. nadstropje.

—lj **Čudno postopanje mestnega konjača.** Snoči so bili gostje neke gostilne v poljanskem okraju spet priča čudnega postopanja mestnega konjača. Okrog 20. se je namreč pojavil v gostilni in zahteval, da mu gostilničarka takoj izroči psa, češ, da ga je videl malo preje brez torbe na cesti. Gostilničarki in gostom se je to seveda zdelo čudno, kajti videli so vse popoldne do večera psa z nagobčnikom na vrtu. To je gostilničarka tudi konjaču mirno pojasnila, češ, da se je najbrž glede psa zmotil. Konjač je pa vztrajal pri svojem in ker mu gostilničarka psa ni hotela izročiti, je odšel po stražnika. Kmalu se je vrnil s stražnikom, kateremu so pa vsi gostje brez izjeme potrdili, da je bil pes res z nagobčnikom na vrtu. Stražnik je s tem smatral zadevo za urejeno in je odšel, a konjač je robantil naprej in zahteval, da mu na vsak način izroče psa, češ, da je on uradna oseba in da lahko odredi, kar hoče. Še več! Hotel je kar siloma vlomiti v stanovanje gostilničarke, kamor je bila zaklenila psa. Da ni bilo razsodnih gostov, bi se incident ne bil končal tako mirno. Vprašamo gospoda župana, če ima konjač res pravico postopati tako. — Na razpolago je osem prič.

— lj **Od hotela Miklič do Zelene jame se je izgubila zlata zapestna damska ura. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne proti nagradi na naslov KAPEL, Prešernova 7, Moste.**

—lj **Trgovina krzna Srečko Lapaine** se je preselila na Aleksandrovo cesto 4, II. nadstropje, palača »Viktorija«. Tel. 37-37

—lj **Tatvine.** Delavec Ivan Hafner, stanujoč na Sv. Petra nasipu 71, je prijavil, da se je včeraj ponoči splazil v podstrešje s pomočjo ponarejenega ključa nek brezposelnež, ki je moral najbrž vedeti kdaj stanovalcev ni doma. Tat je v podstrešju odprl Hafnerjevo omaro, iz katere je vzel vso njegovo gotovino, v znesku 1400 din. Po tatvini je zlikovec podstrešna vrata spet zaklenil in nemoteno odšel. — V stanovanje hišnice Ivane Šturmove v Križevniški ulici 8, je prišel v soboto tat, ki ji je odnesel 200 din vredno posteljno odejo. — Služkinja Roza Zaletelova iz Stanežič pa je bila okradena na cesti in sicer ji je nekdo izmaknil s triciklja pred gasilnim domom v Šiški legitimacijo ter nekaj posode.

—lj **Pod vlak je padel.** Snoči ob 20.30, takoj po prihodu gorenjskega vlaka na glavni kolodvor, so našli železničarji med tračnicami poleg skladišča gorenjskega kolodvora neznanca vsega v krvi z odrezano desno roko. Ponesrečenca so takoj potegnili s tira in telefonirali na reševalno postajo. Ponesrečenca so reševalci nemudoma odpeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da gre za 30 letnega zidarja Janeza Pavliča, doma od Sv. Ane v Slovenskih goricah, stanujočega pa v novi hiši v Jesenkovi ulici. Pavlič je bil nezavesten, ker mu je bilo odteklo že mnogo krvi. Pavlič se je najbrž vozil od nekod z dežele nazaj v mesto, tik pred kolodvorom je pa omahnil z vlaka in padel pod kolesa.

Iz Litije

— **Prezaposlenost poštnega osobja.** Znan je velik promet na tukajšnji pošti. Pričakovali smo, da bo dalo poštno ravnateljstvo še novo pomožno moč, zdaj so nam celo vzeli poštno uradnico gdč. Čožovo in jo premestili v Trbovlje, kjer je menda neka poštna uradnica zbolela. Iz vrst poslovnega občinstva prejemamo stalne pritožbe, ker morajo čakati predolgo, da opravijo posle na pošti. Zdaj imajo uradniki preveč posla, ker morajo še nadomestovati odsotno tovarišico. Neprestano kličejo telefoni, uradniki pa morajo opravljati posle pri dveh okencih. Prepričani smo, da je litijska pošta visoko aktivna, zato zahtevamo v imenu prizadete javnosti, da merodajni činitelji omogočijo točno in redno poslovanje in nam vrnejo uradniško moč, ki smo jo že imeli.

Iz Ptuja

— **Kupi gramoza na pešpoti.** Na najprometnejši cesti, na Ljutomerski, so pričeli dovažati gramoz. Cesta je precej široka in ima dovolj prostora, da bi se kupi gramoza zložili ob cesti. Je pa ravno narobe, da puščajo gramoz kar na pešpoti tako, da se mora vsak pešec izogibati kupom. Mislimo, da bi se tudi temu dalo odpomoči zaradi tujskega prometa, ki ga tako zelo propagiramo in pri vsaki priliki hvalimo naše lepo zgodovinsko mestece, ki pa ima žal v tem pogledu vse polno napak!

— **Kopalna sezona** je zopet oživela, ko je sedaj nastopilo, lepše in toplo vreme po večdnevnem deževju. Obrežje Drave je zlasti oživelo v nedeljo, ker se kopalci že komaj čakali, da zopet pridejo do vode. Drava je zopet normalna in tudi izčistila se je.

— **Protituberkulozni dispanzer v Ptuju** zaradi dopusta šefa zdravnika dr. Okolokulaka do 30. avgusta ne bo posloval.

— **Strela ubija.** Med hudo nevihto, ki je divjala v torek, je tudi večkrat treščilo. Treščilo je okoli 11. v gospodarsko poslopje posestnika Bračiča Alojzija v Doliču pri Sv. Urbanu. Doma je takrat ravno pripravljala obed domača hči poročena Malek. Bila je s svojo hčerkico pri peči, ko je strela udarila ter je obe nevarno poškodovala. Poslopje samo, polno sena in drugih poljskih pridelkov, je bilo hipoma v plamenih. Komaj so rešili obe ponesrečenki, ki so ju takoj odnesli na zrak ter odpeljali v bolnico. V nevarnosti je bila tudi živina, ki so jo pa v zadnjem trenutku še rešili. Gasilci niso mogli dosti pomagati, ker je primanjkovalo vode, ker stoji hiša v hribu.

— **S srpom se je poškodoval.** 7letnemu sinu Albinu Rakuši iz Cvetkovcev je prišel v roko srp, s katerim je mahal okoli sebe ter si pri tem skoraj odsekal palec. Prepeljan je bil v bolnico.

— **Naplavljeno trupelce.** Drava je naplavila pri Ptuju trupelce novorojenčka, ki so ga prepeljali v mrtvašnico. Sodna obdukcija trupelca je ugotovila, da je otrok prišel živ na svet in bil takoj vržen v vodo. Brezsrčno mater iščejo.

Iz Radomlja

Pred letom se je ustanovilo pri nas glasbeno društvo »Edinost«, ki ima v prvi vrsti namen nepristransko gojiti lepo petje Vsak začetek je težak, tako tudi začetna doba tega društva ni bila ravno posuta s cvetjem. Že v začetku je bilo društvo obsojeno na smrt. To društvo si je pa še nadelo veliko nalogo in sicer ustanoviti v Radomlju glasbeno šolo, ki bo namenjena naši mladini. — Za to šolo pa je glavni učni pripomoček klavir, katerega društvo še ne zmore.

Točno ob obletnici v nedeljo 15. t. m. priredi društvo na vrtu gostilne Cerar svoj prvi pevski koncert z veselico. Sodelovala bodo pevska društva iz Lok pri Zagorju, Trbovelj, Sneber, Ljubljane in naše okolice z lepimi izbranimi pevskimi točkami. Obeta se nam za naše podeželje poseben pevski užitek, na kar opozarjamo vse pevske prijatelje.

Čisti dobiček te prireditve je namenjen bodoči glasbeni šoli. Podprimo jo z obiskom prireditve. Le tako bomo lahko ob zaključku prihodnjega šolskega leta poslušali v Radomlju koncert naših najmlajših.

Iz Šoštanja

— **Triumf Slovenske scene v Šoštanju.** V petek je ljubljanski amsambel v režiji Milana Skrbinška tudi v Šoštanju prikazal Slovensko sceno. Veliko je s tem storil. Številnemu občinstvu, ki je kljub neprimernemu poletnemu času napolnilo dvorano Sokolskega doma, je Slovenska scena po dolgem času spet dala dober kos odrske in kulturne umetnosti. Z odra se je razlila slovenska beseda v vsej svoji lepoti in bogastvu. V retorični dovršenosti pa postane še močnejša, še bolj topla in osvajajoča, posebno še, če ta beseda poleg čustvenosti prinaša resnico, po kateri tako žeja današnji čas, resnico, ki mora biti osredno gibalo vsega kulturnega dogajanja, tudi umetnosti. Saj smo danes — zlasti v podeželju — že skoraj utonili v poplavi brezvrednega odrske literature, saj se naš oder vedno vidneje oddaljuje od resničnosti življenja in njegovega bistva. V tem pogledu je Borkova tridejanka prinesla Šoštanju nekaj novega. V marsikaterih problemih današnje družbe je odkrila zaveso, marsikaj je rigorozno sodila in obsodila. Ob Prodnšku in Mariji, teh dveh značilnih kontrastih sedanjosti, se giblje Borkova drama na odru — z odra pa pronica v dvorano med ljudi, ki se čudijo, spoznavajo plehko zgradbo naše družbe in dojemajo resnico. Borkovo delo je v svojem tekstu tu in tam zelo zamotano, marsikaj je samo nakazanega. Zato je treba dobre igre in odgovarjajoče inscenacije. Aplavz dvorane, tudi med odprtim odrom, je dokaz, da je igra tudi s te strani dosegla uspeh. Slovenska scena naj še pride v Šoštanj!

— **Nov odbor Obrtnega društva.** Pred dnevi se je vršila prva seja Obrtnega društva po zadnjem občnem zboru. Konstituiral se je naslednji odbor: predsednik gosp. Kralj Rudolf, podpredsednik Šoln Ivan, tajnik Koren Rudolf, blagajnik Toter Anton, predsednik gospodarskega sveta Šmigovc Janko itd.

Vlom pri Sv. Jakobu ob Savi

Ljubljana, 9. avgusta

V hiši Ivana Grada pri Sv. Jakobu ob Savi je nastalo v soboto popoldne veliko razburjenje, ko so domači opazili, da je bilo v njihovi odsotnosti v hišo vlomljeno. V hiši je bilo vse razmetano, odprte vse omare, odprta vrata vseh sob. Vlomilec se v stanovanju očividno ni spoznal, zato je odprl prav vse omare, kjer je stikal za denarjem in dragocenostmi, ki jih je tudi našel. Iz ene omare je pobral zlato ovratno verižico, srebrno zapestno uro, dalje zlato verižico, zlato uro z verižico, v drugi zlat obesek, poročni prstan in zapestnico, v pretalu druge omare pa je našel tudi gotovino in vzel bankovec za 1000 din, poleg perilom je pa iztaknil še 4700 din v 100dinarskih bankovcih ter kovancih. To mu pa še ni zadostovalo in je udrl tudi v sobico dekle Marije Gradeničeve, ki ji je ukradel 250 din in nekaj dragocenosti. Vlomilec je odnesel za blizu 10.000 dinarjev plena ter izginil, ne da bi ga kdo na vasi opazil.

Orožniki, ki so bili takoj obveščeni o drznem vlomu, so nemudoma pričeli poizvedovati in obvestili so tudi sosedne orožniške postaje ter ljubljansko policijo. Najbrž je vlomil pri Gradu nek cigan, ki ima na vesti več vlomov v zasavskih naseljih in ki se je preje klatil okrog v družbi drugih ciganov, pa je potem izginil nekam proti Ljubljani. Mesta se je najbrž ognil in krenil nekam proti Dolenjski, kjer bo nemara tudi poskušal srečo zlasti z vlomi v kmečke hiše.

SOKOL

Pred 40 leti v Celju

Ljubljana, 9 avgusta

Na včerajšnji dan pred 40 leti so dobili Slovenci v Celju Narodni dom in razvit je bil prapor »Celjskega Sokola«. To je posebno pomemben jubilej v naši nacionalni zgodovini; Celje je bilo pred 40 leti sredi slovenskega ozemlja najmočnejše nemškutarsko gnezdo in postalo bi naj po računih Nemcev eden izmed stebrov za nemški most do Jadrana. Toda kmalu se je izkazalo, da ta steber ni tako močan kakor se je Nemcem zdelo, zato so bili še tem bolj občutljivi ob priliki slovenskih nacionalnih manifestacij, kakršni sta bili otvoritev Narodnega doma in razvitje sokolskega prapora.

»Slovenski narod« je poročal o celjskih slavnostih pred 40 leti:

»Vlada je s pomočjo nemških mogotcev sprevod prepovedala po mestu... Mobilizirala je v Celji cel kader orožnikov, tako da je mesto izgledalo, kakor da je v obsednem stanji. Že zvečer, ko so prihajali slovenski Sokoli in gosti, so se čuli pred kolodvorom in po celjskih ulicah vzkliki: »Heil«- »Hoch Wilchelm«, Hoch Bismark«, »Abzug Windische Hunde«... Le resnosti in disciplini Sokolov se je zahvaliti, da ni prišlo do težjih spopadov. Tudi ponoči so se slišali vzkliki proti Slovencem in slovanskim gostom, posebno proti Čehom in Srbom. Zavedni celjski rodoljubi so stražili novo palačo Narodnega doma. Slavnostna predstava in banket izvršila sta se v najlepšem redu ob ogromni udeležbi slovanskih in slovenskih rodoljubov.«

V nedeljo 8. avgusta — nedelja je odpadla na isti dan, kakor letos — so prispeli slovenski Sokoli v številnih deputacijah na slavnost v Celje. Razen slovenskih sokolskih društev so bili na slavnostih prvič zastopani tudi češki, hrvaški in srbski Sokoli. Češka deputacija je štela 25 članov, hrvaška 20 in srbski »Dušan Silni« je bil zastopan s tremi člani.

Na javni telovadbi so nastopili skupno slovenski, hrvaški in češki telovadci. Največji uspeh pri telovadnem nastopu so dosegli Čehi z boksom in batonom (boj s palicami). Čehi so se teh sportnih disciplin naučili od Francozov v telovadni šoli v Joinvilleu. Naš list je obširno poročal o slavnostih in posebej tudi o telovadnem nastopu. Poročila kažejo, koliko poguma, narodne zavednosti in odločnosti je bilo treba pred 40 leti, ko so zavedni Slovenci manifestirali za narodnostne pravice in sokolsko idejo.

SPORT

— **Motodirke na Ljubelj.** Motoklub »Ilirija« opozarja prijavljene p. n. dirkače, naj se takoj javijo v tajništvu kluba ter dvignejo »Dovoljenja za trening«. Brez tega je treniranje po dirkalni progi mimo carinarnice in mimo zdravilišča g. barona Borna strogo zabranjeno.

DRAGA JE

Žena: To je strašno! Tu beram, da lahko kupi moški v Vzhodni Afriki ženo za 300 din.

Mož, zatopljen v čitanje: Prav imaš, tudi meni se zdi malo predraga.

DOBER PRIJATELJ

— No, kako pa kaj tvoji posli?

— Slabo.

— Zakaj?

— Konkurz sem napovedal.

— Torej mi moraš biti hvaležen. Tudi jaz sem ga hotel napovedati, pa nisem storil tega, ker si se mi smilil.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.— davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK v oddelek od pol 8. do 9. zvečer sprejmemo še nekaj učencev. — Vpisovanje in pričetek pouka v ponedeljek ob pol 8. Učna ura samo 2 dinarja. CHRISTOFOV UČNI ZAVOD, Domobranska cesta 15. 1892

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KLIŠEJE JUGOGRAFIKA

NOVOSTI perila, obleke, pumparice itd. nudi ceneno: PRESKER Sv. Petra c. št. 24

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLJŠI TRBOVELJSKI premog brez prahu, KOKS, SUHA DRVA. I. POGAČNIK Boharičeva 5 — Telefon 20—59 24 L

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE s pritiklinami, v mestu, išče mirna stranka dveh oseb za oktober za ceno cca 500 do 600 Din. Plačam ev. za 1 leto naprej. Ponudbe z natančnim opisom na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Točen plačnik«. 1898

Odprla sva NOVO TRGOVINO

z manufakturnim blagom. — Vse kar prodajava, je NAJNOVEJŠE in nimava niti metra starega blaga. — Tvornice, ki so najini dobavitelji, so znane kot producenti dobrega, kvalitetnega blaga.

Lahko se prepričate o najinih cenah, presenetile Vas bodo. — Pridite, izberite in kupite! Lahko pa si tudi samo ogledate. — Pričakujeva Vas

BRATA VLAJ, manufakturna trgovina LJUBLJANA — Wolfova ul. 5.

Vabilo

k rednemu občnemu zboru

OKRAJNE POSOJILNICE r. z. z o. z. V ORMOŽU

ki se vrši v zadružnih prostorih v sredo, dne 25. avgusta t. l. ob 13.30 uri.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilo načelnika
3. Odobritev letnega računa za leto 1936
4. Izvolitev načelstva in nadzorstva
5. Pooblastitev uradnika zadruge g. Kreutza Rudolfa v svrho sopodpisovanja.

V smislu § 29 zadružnih pravil se vrši v slučaju, da bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, ob 14. uri drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih zadružnikov.

Načelnik: Lovro Petovar l. r.

Zločincem za petami

Izogiba se kontroli, plačilu in kazni — štirje bratje vlamljajo — Rdeča srajca sled za vlomilcem

Ljubljana, 9. avgusta

Nek ljubljanski trgovec je skozi osem let zbiral sredstva za lastno porabo s prevarami na račun nekega ljubljanskega dobrodelnega društva. S tem je že l. 1927. sklenil pogodbo, kakor jih društvo običajno sklepa s svojimi pomočniki, ki mu zbirajo sredstva za njegove varovance, ki jih je narava prezrla za največjo človeško potrebo ali pa so jih življenjske prilike pohabile, da so nujno navezani na ljudsko dobrodelnost. To društvo je organiziralo nabiranje sredstev v dostojni obliki in sicer nudi preko svojih zaupnikov naprodaj male potrebščine v vrednosti ne nad 5 din, ker pa gre izkupiček v korist fonda za njegove varovance, kupci radi odrinejo okroglejšo vsotico, kakih 10 din, prodajalci pa morajo društvu izročiti 5% od brutto dohodkov. Taka pogodba je vezala tudi tega ljubljanskega trgovca. Ker pa ni izpolnjeval dogovorjenih obveznosti, v katere je bila poleg izplačevanja procentov šteta tudi kontrola nad prodajo, mu je društvo l. 1928. pogodbo odpovedalo. Ne meneč se za to, pa je odslovljeni pogodbenik prodajal naprej in sprejemal nadplačila prave vrednosti prodanega blaga nepretrgoma skozi 8 let. Društvo je bilo končno prisiljeno podati sodišču ovadbo, ki je trgovca stavilo pod obtožbo obrtoma izvrševanih prevar na škodo društva, ker si je neupravičeno lasti privilegirane prodaje, razen tega pa mu tudi ni prišlo na um, da bi od prodaje izročal procente.

V preiskavi je trgovec pobijal trditev društva, da ni upravičen prodajati z motivacijo, da gre izkupiček v fond pomoči potrebnih. Zagovarjal je svojo upravičenost, češ, da mu društvo ni pravilno odpovedalo pogodbe kakor je bilo dogovorjeno v polletnem roku. Glede okolnosti, da je v svoj prid tolmačil svojo upravičenost do prodaje v nasprotju s stališčem društva, da pa se ni menil tudi za društvu koristno okolnost, namreč rednega izplačevanja procentov, pa se je izgovarjal, da je dajal podpore potrebnim neposredno sam. Vendar so ga priče te njegove privatne podpornosti, ki jih je navajal v svojo obrambo, pustile skoro docela na cedilu, le dve sta potrdili, da jima je daroval prav neznatne stvari, ki so bile v prodaji.

Nekaj teh prič je danes pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. Jurij Gregorc, zaman čakalo, da bi bile zaslišane. Sodniki so čakali na obtoženca, ki pa se pozivu ni odzval, dasi je povabilo podpisal. Zato so bili prisiljeni razpravo preložiti na nedoločen čas, ko pa se bo vršila, bodo obtoženca prisilno privedli in mu pokazali, da večno izogibanje tudi povsem ne zaleže in da bo končno prejel. kar je zaslužil.

VZAJEMNO SO SI POMAGALI

Pod Šmarno goro so štirje bratje izpod iste kmetske strehe pokazali prav veliko porcijo smisla za družinsko skupnost. Mor da ne bi šel ta smisel tako gladko in širokogrudno od srca, če bi šlo za družinsko lastnino, tako pa, ko je šlo za tujo . . .

Sicer do tega dne, ko so sedli na zatožno klop pred sodniki malega kazenskega senata, niso še bili kaznovani, toda nedovoljeno delo jim je tudi še kljub njihovi povprečni mladosti šlo kar lepo od rok. Dokaj časa so imeli srečo, da jim oblasti niso stopile na dolge prste. Le eden med njimi, France, ki se preživlja kot navaden delavec, je že dosegel polnoletnost, Alojz in Janez sta še mladoletna, vendar že toliko dozorela, da sta se mogla z najstarejšim skupno zagovarjati pred sodniki, najmlajšega Toneta pa bo sodil sodnik za mladoletne, kateremu je državni tožilec predlagal, na ga postavi za 1 leto na preizkušnjo pod strogim nadzorstvom.

Mladi bratje so hodili na svoja nepoštena pota včasih sami, v dvoje, pa tudi v troje. France se je lotil že lani v novembru. Iz barake gradbenega podjetja ing. Dedeka, v katero je ponoči vlomil, je odnesel raznega orodja v vrednosti 527 din. Te barake so imele zanj sploh hudo privlačnost. Že decembra so ga spet zamikale, topot pa je vzel s seboj na delo tudi brata Janeza in Toneta. Iz barake istega podjetja so odnesli spet nekaj orodja v vrednosti 453 din, ker pa je še nekaj ostalo in se jim je zdelo vredno ponovnega truda, so ostalo pobrali ob drugi priliki še Alojz, Janez in Tone. Janez je potem še letos v januarju v družbi najmlajšega Toneta vlomil v izložbeno okno trgovca Mihaela Plevela v Preski, iz katerega sta pobrala nekaj svetilk, budilko in diname za dvokolesa, v skupni vrednosti 537 din. France in Alojz pa sta to blago spravila na varnem. Tone, ki pravzaprav komaj dorašča v fanta, se je pri teh podjetjih že toliko nalezel tatinske strasti, da se je lotil kraje na lastno pest, kakor mu je pač kazala ugodna prilika, ki jo je zasledil pred cerkvijo na Skaručni v obliki nenadzorovanega kolesa, ki je bilo last Matevža Gosarja.

V skladu s preiskavo so bratje France, Alojz in Janez priznali skoro vsa očitana jim dejanja. Nekatere očitke so pač tudi zanikali in bili za nekaj točk obtožbe tudi oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov. France je bil za svoj dokazani delež prepovedanega udejstvovanja obsojen na 3 mesece in 10 dni, Alojz za svojega 1 mesec in 10 dni, Janez pa 1 mesec in 15 dni strogega zapora. Ker pa doslej še niso bili kaznovani, so bili obsojeni le pogojno, France za dobo treh let, ostala dva pa za dobo 2 let, ker je sodišče smatralo, da jim bo že breme gole obsodbe učinkovito pomagalo k premisleku in poboljšanju.

ALA, SPET SEM JAZ KRIV!

Dosti ljudi se komodno sprehaja okrog po svetu v dobrem stanju. To se pravi, da jim ni videti pomanjkanja. Pa prav tako pogosto šine ob srečanju s takimi ljudmi skozi možgane vprašanje, odkod sredstva? Ja, odkod pač?

Prav na to je bil predsednik senata zelo radoveden in je obtoženega Stanka Cesarja prav trdo prijel in ga natanko izprašal. Stanko je namreč razpolagal z debelim bankovcem, dasi je bil brez posla, kupil si je elegantno obleko in plačeval prijateljem za pijačo. Ko je bilo vlomljeno na Taboru v stanovanje Marije Stefanciosa in je nepovabljeni gost odnesel nekaj gotovine in 10 kronski cekin, so tega vloma obdolžili Stanka. Zakaj pač njega?

Prvo je bilo to, da je razpolagal z denarjem, drugo pa to, da je Ana Renčljeva, ki stanuje v isti hiši kot oškodovanka, izpovedala na policiji, da je opazila v času, ko je bil vlom izvršen, nekega moškega, ki je bil oblečen v rdečo modno srajco in se je v hiši zadrževal kakih 15 minut. Seveda so pri takih prijavah prvi na vrsti že dobro znani zlikavci, med katere pač morajo varnostni organi šteti tudi Cesarja, s katerim so se že večkrat sestajali na, Cesarju gotovo neprijetne, pomenke za uradno mizo. Prav tisti uradnik, ki mu je bil dodeljen vlom pri Stefanciosi, pa se je spomnil na dobro mu znanega Cesarja, ki ga je tudi videval na svojih službenih potih oblečenega v rdečo srajco. Pripeljali so ga na pomenek, a Cesar je tajil. Tudi hišna preiskava ni imela uspeha, rdeče srajce ni bilo v Cesarjevi garderobi. V policijski zapisnik so mogli zapisati le to, da je Renčljeva pri konfrontaciji spoznala storilca v Cesarju.

Tudi pred sodniki je Cesar ostal pri prvotnih zatrjevanjih, da ni imel nobenega opravka z vlomom in da se sploh ni kretal v bližini Tabora. Sodnikom ni kazalo drugega, kakor da so mu temeljito in natančno pretresli vest glede denarja, s katerim je svojim razmeram neprimerno razpolagal. Kakor so denarni viri itak običajno ponekod zelo zamotani, so bili še bolj zamotani Cesarjevi. Kakor je pravil, so bili v zvezi z nekim znancem, s katerim so ga avstrijske oblasti kot nezaželjena brezposelna postopača odpremili nazaj v domovino, kjer sta pristala brez cvenka v žepu. Ko sta se pa s tem znancem po prvem slovesu v Kranju spet sestala v Ljubljani, mu je ta izročil tisočaka z naročilom, naj dvignem zanj obleko v zastavljalnici. Od tega denarja mu je za uslugo nekaj odrajtal. Potem mu je še oče dal 4 stotake, s katerimi se je pri Tivarju prelevil v novo obleko. Potem pa je postopal malo po mestu s prijatelji in prijateljicami, za mater hodil po krompir na trg itd. Dokler ga niso »nič hudega slutečega« spravili za zamrežena okna in zaklenjena vrata, za katerimi je čakal na sodbo nad mesec dni in da bo mogel sodnikom povedati, kakšna krivica se mu godi. Hudo se je predsedniku potožil, ko ga je opozoril, da bi bilo že čas kreniti na ravno pot, češ, saj ne morem pošteno živeti, če so mi pa vedno za petami in čim se kaj zgodi, sem že jaz kriv. Rekel je, da bi tudi priznal, da je imel rdečo srajco, saj bi se s tem še nereklo, da se je z njo sprehajal po tujih stanovanjih. Če je pa ni imel, pa ne more reči, da jo je imel.

Predsednik je po zaključenem zaslišavanju obtoženca zaslišal še nekaj prič, med temi nekega stražnika, kateremu je Cesar dobro znan in ga je večkrat srečaval, a se ni mogel spominjati, da bi ga kdaj videl v rdeči srajci. Za njim policijskega uradnika, ki je trdil, da je Cesarja videl v rdeči srajci pred odhodom v Avstrijo, a je po prihodu izginila, povedal pa je tudi, da pri prvem zaslišavanju Cesar še ni mogel pojasniti izvora denarja, za katerega so vedeli, da ga je izdajal. Končno je bila zaslišana še Ana Renčelj, ki je opazovala neznanca v rdeči srajci. Povedala pravzaprav ni nič novega, le za obtoženca važno okolnost, da v njem ne more z gotovostjo prepoznati neznanca. Ta izjava je končno rešila Cesarja, ki so ga sodniki po kratkem premisleku oprostili obtožbe, a je takoj prerokoval, da ga bodo že spet prijeli ob prvi priliki. Po pouku, da se »ptiča spozna po perju, človeka pa po družbi«, mu je nato predsednik svetoval, naj se svoje družbe izogiba, budnim očesom naj pa tudi gre izpred očesa, če tako misli, saj Jugoslavija je velika.

Lindbergh kot izumitelj

Lindbergh, še nedavno slaven kakor kralj, se je umaknil javnosti in zdaj živi v Angliji, kjer se ukvarja z izumi. Slave in popularnosti je že sit, zdaj se je posvetil proučevanju biologije in fizioloških poskusom. Škoda se mu zdi let, ko so ga tako slavili, da ni imel nikoli in nikjer miru. V svoji hišici na Angleškem pa živi zdaj mirno in tam proučuje zlasti učinek zračne gostote in tlaka na človeka. Umetno srce ni njegov izum. Lindbergh je pri tem samo podpiral poskuse svojega prijatelja, raziskovalca dr. Carella in mu dajal pobude. Sam pa hoče s svojim eksperimentiranjem omogočiti polete v stratosfero. Ne misli na posebno letalo, temveč na aparat, ki bi odstranil vpliv izpremembe v zračnem pritisku na človeški organizem.

Njegovi poskusi izhajajo iz spoznanja, da bo moral zračni promet kmalu iskati poti v višjih zračnih plasteh, ker bodo nižje zračne plasti kmalu tako na gosto prepežene z zračnimi progami, da bo nevarnost nesreč vedno večja. Prometnih redarjev pa v zračnih višavah ne bo mogoče postaviti. Izkušnje pa kažejo, da človeški organizem navadno težko prenaša letanje v višjih zračnih plasteh. Lindberg je baje že na sledu sredstvu, ki bo odstranilo te ovire v letanju v visokih zračnih plasteh. Svojim prijateljem je izjavil, da ni več daleč čas, ko bo človek lahko varno letal, če že ne v stratosferi, pa vsaj zelo visoko nad zemljo.

Hrana in duševne lastnosti

V Harrogati v Angliji je bil oni dan kongres društva za praktično psihologijo, na katerem je poročal prof. John Doherty o vplivu kemičnih snovi v živilih na duševni razvoj človeka, zlasti pa na njegov značaj. Pri tej priliki je treba omeniti, da se splošno govori, da podpira žveplo v hrani razvoj možganov. Prof. Doherty pa je prišel do drugačnega zaključka. Dognal je, da povzroča žveplo v hrani nagnjenje k praznoverju in naivnemu idealizmu. Železo povzroča baje večjo sposobnost za dojemanje lepote in zato je priporočljivo zlasti upodabljajočim umetnikom. Apnenec baje ustvarja krepkega, molčečega moža ne samo fizično, — močne kosti, široka ramena itd. — temveč tudi duševno. Taki moški so zlasti pogosti med Škoti. To so ljudje dela, govore malo, pri delu so vztrajni in posebno se navdušujejo za stroje.

Kisični ljudje so pa spretni, dobri govorniki, hitro vse zapopadejo in kombinirajo in so navadno optimisti. Hrana, v kateri je mnogo kisika je torej priporočljiva posebno politikom. Vodik ustvari sicer močne in velike ljudi, prinaša pa pretirano občutljivost. Žveplo dela človeka nestanovitnega, razburljivega in nervoznega. O ogljikovodikovih ljudeh je prof. Doherty dejal, da radi razbijajo posodo ne od jeze, temveč ker jim vse pada iz rok. Ljudje, ki uživajo hrano z obilico ogljikovodika, so navadno debeli in leni, in če obubožajo, ostanejo vse življenje siromaki. Ti ljudje so tako leni, je dejal prof. Doherty, da se jim niti jesti ne ljubi.

Katastrofa sovjetskega letala

Na Sedmograškem je strmoglavilo na tla in zgorelo sovjetsko letalo, ki je letalo na progi Moskva - Praga

Sovjetsko prometno letalo URSS-M-25, leteče iz Moskve preko Kluža v Prago, je treščilo v soboto dopoldne blizu vasice Saratzele na Sedmograškem na tla in zgorelo. Katastrofo je zakrivil ogenj v letalu v višini 3.000 m. Letalo je bilo zašlo v silno neurje. Smrt je našlo v gorečih razvalinah sedem ljudi: šefpilot, pilot, dva mehanika, radiotelegrafist in dva potnika. Prva poročila so govorila, da sta bila potnika Čeha, pozneje se je pa izkazalo, da ta vest ni točna. Šefpilot letala je bil Gurevič.

O katastrofi sovjetskega letala blizu rumunske vasice Saratzele poročajo še: Letalo je tik pred Klužem radiobrzojavno sporočilo, da se je pokvaril motor. Da bi se izognilo možnosti nesreče v hribovitih krajih, nad katerimi je baš letelo, se je dvignilo 3.000 m visoko. Naenkrat se je pa vnelo in strmoglavilo na tla. Med žrtvami katastrofe je tudi italijanski trgovski ataše v Moskvi Macchino, ki je skočil iz letala brez padala. Njegovo strahovito razmesarjeno truplo so našli 3 kilometre od kraja nesreče. Med žrtvami je tudi neka ženska. Njene čeveljčke so našli blizu kraja katastrofe. Rumunsko letalsko ministrstvo je takoj poslalo na kraj katastrofe preiskovalno komisijo.

V soboto so počasi prihajala v Prago večinoma netočna poročila o strašni nesreči, ki je zadela rusko prometno letalo na progi Moskva - Praga. V soboto še ni bilo mogoče ugotoviti točnega seznama žrtev. Lastnica ponesrečenega letala je bila Ruska letalska družba, ki jo zastopa v Pragi Češkoslovaška državna zračna proga. Vsi poskusi, da bi dobili iz Prage brezžično zvezo z Rumunijo, so bili zaman. V soboto opoldne je odletelo s praškega letališča češkoslovaško letalo s člani ravnateljstva družbe za zračni promet v Kluž, od koder so se odpeljali z avtomobilom na kraj nesreče. Češkoslovaški tiskovni urad se je obrnil v soboto popoldne na češkoslovaško poslaništvo v Moskvi, da bi dobil točne podatke o nesreči. Češkoslovaški poslanik v Moskvi Pavlu je telefoniral družbi Aeroflot, kjer so mu pa povedali, da novih poročil Moskva še nima. Znana tudi še niso bila imena ponesrečencev.

Največja glava na svetu

Velika glava z velikimi možgani velja za znak inteligence, kolikor gre za normalno glavo. V resnici pa med duševnimi sposobnostmi in obsegom lobanje ni neposredne zveze. Eskimi imajo večje glave kakor belokožci. Težko bi bilo pa trditi, da so pametnejši. V najširšem pomenu besede pa obstoja zveza med duplino lobanje in razvojem človeške inteligence. V majhni duplini bi ne bilo prostora za normalno razvite človeške možgane. Na razvojni lestvici pa vidimo, da postajajo možgani večji z razvojem od nižjih sesalcev k višjim. V povprečni duplini lobanje je prostora za 1.450 cm^3

Izredno veliko lobanjo je imel ruski pisatelj Turgenjev. Merila je 2030 cm^3. To je bil eden glavnih razlogov, da so videli učenjaki v obsegu lobanje stopnjo inteligence. Toda na Aleutskih otokih so našli lobanjo praprebivalca, ki je skoraj tako velika kakor Turgenjeva, saj meri njena duplina 2005 cm^3. Ameriški amater arheolog sodnik Graham se je pa zanimal za lobanje starih Indijancev. Ob reki Potomacu je naletel na lobanjo, veliko kakor melona. Njena duplina meri 2200 cm^3 To je torej zaenkrat največja glava na svetu. Seveda bi pa ne mogli trditi, da je bil Indijanec iz plemena Algonquinov, ki mu je lobanja pripadala, bolj inteligenten kakor ruski pisatelj Turgenjev. Zato tudi ne drži trditev, da bi bila velika glava vedno znak visoke inteligence.

Kako obvarovati zobe?

Na kongresu zobozdravnikov v Düsseldorfu je bilo ugotovljeno, da imajo ljudje zdaj večinoma pokvarjene zobe. Statistika celo kaže, da so kraji, kjer ima 95% ljudi gnile zobe. Celo mnogo šoloobveznih otrok mora hoditi k zobozdravnikom, da jim plombirajo zobe. Primitivnejši narodi imajo bolj zdrave zobe. Med Eskimi redko naletimo na gnile zobe. Dr. Krauss iz Stuttgarta je preiskal okrog 650 lobanj na pokopališčih. Zanimal se je za zobovje in segel je nazaj do kamenite dobe. Dognal je, da v pradavnih časih ljudje niso imeli tako primitivne hrane, kakor mislimo. Zobje kažejo, da so jedli meso prav tako kakor rastlinsko hrano, poznali so pa tudi že nekakšen kruh iz ječmena in pšenice, ki so ga pa pripravljali kar z otrobi. Zobje so postajali tem slabši, čim bolj je bila hrana umetno pripravljena predno jo je človek razmlel v ustih. Pred 400.000 leti pokvarjenih zob sploh še ni bilo.

Zobje se kvarijo, če ima človek v ustih ostanke hrane, da tako nastane kvašenje. Po mnenju prof. Schröterja so krive kisline, ki se razvijajo iz kvašenja in razjedo apno v zobeh ter tako povzročijo gnilobo. Posebno nevarna je zobem mlečna kislina, ki nastane pri kvašenju ogljikovih hidratov. Paziti moramo zlasti, da nimamo v ustih ostankov kruha. Zelo škodujeta zobem tudi žveplena in grozdna kislina. Vprašanje, kako obvarovati zobe, je vprašanje, kateri mikrobi povzročajo kvašenje v ustih. Če bi jih odkrili, bi ljudem ne bilo več treba hoditi k zobozdravnikom. A kaj bi rekli na to zobozdravniki?

Iz Celja

—c **Dva prijatelja tuje lastnine.** V četrtek je hotel 36letni delavec Melhior P. iz Štrigove ukrasti motorno kolo izpred neke gostilne na Glavnem trgu. Lastnik motornega kolesa je takoj opazil delavčevo namero ter je moža prijel in ga izročil stražniku. V policijski stražnici so ugotovili, da je P. pred dnevi ukradel v neki gostilni na Vranskem v družbi nekega pajdaša 600 din vredno srebrno moško uro. V petek popoldne je 40letni delavec Ivan R. iz Velikovca, avstrijski državljan, ukradel posest. sinu Avgustu Mastnaku od Sv. Krištofa pri Laškem izpred nekega celjskega hotela novo moško kolo. Stražnik je pa že nekaj minut za tem ustavil Ivana R., ker se mu je zdel sumljiv, in ga je odvedel na stražnico, kjer so ugotovili, da je bilo kolo malo prej ukradel. Sumijo, da ima aretiranec še več sličnih tatvin na vesti. Melhiora P. in Ivana R. so izročili sodišču.

—c **Spet napad z nožem.** V četrtek zvečer je neki Karel Ostrojšek na cesti na Svetju nad Celjem napadel 25letnega dninarja Jožeta Rozmana s Svetja in ga zabodel z nožem trikrat v levo roko. Rozman se zdravi v celjski bolnici.

—c **Nesreča ne počiva.** Pri delu na neki stavbi je padla 62letnemu zidarju Ivanu iz Zadobrove pri Škofji vasi opeka na glavo in ga hudo poškodovala. V Lokah pri Mozirju si je 56letna posestnikova žena Frančiška Gunčerjeva pri padcu na poti zlomila desno roko. Pred dnevi je padla 43letna dninarica Terezija Venkova v Škalcah pri Konjicah s skednja deset metrov globoko ter si zlomila hrbtenico in se močno poškodovala po glavi. Ponesrečence so oddali v celjsko bolnico.

—c **Napad z nožem.** Pred dnevi je neznan moški napadel 18-letnega steklarja Edvarda Bariča s Huma ob Sotli in ga zabodel z nožem v desno stran hrbta. Težko poškodovanega Bariča so prepeljali v celjsko bolnico.

—c **V celjski bolnici** je umrl v četrtek 71-letni preužitkar Anton Uršič iz Imenega pri Podčetrtku.

—c **Stavbna zadruga državnih uslužbencev v Celju** sprejema v smislu pravil, ki so bila na rednem občnem zboru 15. IV. t. l. sprejeta in vpisana v zadružnem registru okrožnega sodišča v Celju, od svojih članov redne vezane hranilne vloge v svrho zbiranja glavnice za nabavo stavbišča in gradnje lastnih domov. S tem je posebno zunanjim državnim in samoupravnim uslužbencem dana prilika, da si za primer upokojitve in trajne preselitve v Celje z lastnimi prihranki omogočijo nabavo stavbišča in sredstva za zidanje lastnih hiš. Vloge so lahko redne (mesečne, četrtletne, polletne ali letne) skupno pa ne smejo presegati predvidenih stroškov za nabavo stavbišča in gradnje hiš. Občni zbor določa obrestno mero.

STRAH PRED POSLEDICAMI

— Očka, ali je res, da dobe živali na spomlad nove obleke?

— Res je, dragi sinko, samo prosim te, nikar ne povej tega mamici.

Andre Armandy: 59

Princesa Symianova

Roman

— Mama?

Anuška je samo plakala in plakala. Silila sem v njo z vprašanji in slednjič sem zvedela strašno resnico.

Ko so bili carja aretirali, je pobegnil moj oče na svoje veleposestvo v bližini Jekaterinburga. Toda liki ogenj v vrelcih nafte se je širila revolucija po vsej državi.

Eden izmed prvih je bil izročil moj oče zemljo kmetom. Toda le-ti kot pijani heloti niso vedeli, kaj bi počeli s svojo svobodo. Dokler so bili bivši gospodarji doma, so se jih še vedno bali.

Nekega večera so oboroženi s koli in kosami napadli naš grad. Pod pretvezo, da morata moja roditelja priseči mestnemu sovjetu, so prisilili oba sesti na kmečki voz, s katerim so ju odjeljali.

Ker so pa krenili z vozom proti gozdu, je obšla mojo mater zla slutnja in jela jih je izpraševati, spominjajoč vsakega izmed njih na to, kaj je bila storila za njihove družine. Toda nihče ji ni odgovoril.

— Ali so ju ustrelili? — je vprašal Robert z drhtečim glasom.

Staša se je grozno zasmejala.

— Nekaj boljšega so si izmislili. Čuj, v gozdu je bil zapuščen rudnik. Ustavili so voz pred enim njegovih rovov . . .

— Grozno, — je zašepetal Robert.

— Grozno in morda še strašnejše, nego si misliš. Rov je bil globok. Vanj so hoteli vreči najprej mojega očeta. Ker se je pa branil, mu je eden izmed njih s koso zasekaj kolena. Bolestno je kriknil in se zgrudil. Ob pogledu na to grozodejstvo se je v moji materi oglasila čerkeska kri. Z ukazujočim pogledom jih je zapodila od sebe.

— Imate suženjske duše in sužnji ostanete! — jim je zalučala v obraz. — Pokažem vam, kako znamo pri nas umirati! —

Stopila je k rovu in skočila živa vanj . . .

Staša je zatisnila oči, ustnice so ji zadrhtele. Robert je mislil, da omedleva in ves v skrbeh jo je poklical. Bolestno se je nasmehnila.

— Pusti me, da ti povem do konca. No, torej, moje matere jih je bilo tako strah, da so nametali na njo v rov debelih kamnov.

Drhteč od groze sta oba nekaj časa molčala. Njuni srci sta utripali v istem ritmu in še nikoli nista čutila take osamljenosti na svetu in tako globoke ljubezni, kakor ju je družila zdaj.

— Ali si ju mogla maščevati? — je vprašal Robert.

— Bila sta maščevana, toda niti ta grenka utelha mi ni ostala, da bi ju bila maščevala jaz. Bili so rdeči gardisti, ki so se maščevali za mojega očeta in mater.

— Rdeči gardisti?

— Ta način umora je bil postal tako pogost, da so se jeli komisarji bati za svoje avtoritete. Hoteli so obdržati ta monopol. Ko je rdeča vojska zasedla ta kraj, je prišla zadeva na dan. Ni bila osamljena. Da bi preprečili v bodoče take umore, so zbrali osemdeset mužikov, jih postavili k steni in postrelili s strojnico.

— Ali nisi imela brata? — je vprašal Robert.

—Ubogi Fedja! Bil je bolj po očetu in vendar je znal umreti.

Staša je nadaljevala:

— Preobraženski polk je bil ostal carju veren. Fedja je bil v njem nadporočnik. Ko se je rdeča garda polastila častnikov, je pometala vse v Nevo z nogami, obteženimi s svinčenimi kroglami. Nekega dne so prišli na to, da trupla zastrupljajo vodo in hoteli so jih potegniti iz nje. Prvi potapljač se je spustil pod vodo. Ko so ga potegnili iz nje in mu sneli čelado, so spoznali, da je zblaznel.

Na dno reke se je spustil drugi. Komaj je dosegel dno, je dal znamenje, naj ga potegnejo iz vode. Bil je onesveščen. Okrepčali so ga z vodko, potem so ga pa vprašali, kako to, da se je onesvestil. In povedal je:

Dno reke je bilo doslovno pokrito s trupli. Opuhla trupla so hotela splavati na površje, pa so jih držale svinčene krogle in tako so stali utopljenci pokonci ter se gugali v mirnem spodnjem toku reke. Treba je bilo spustiti na dno Kitajce, ki so gladko izpolnili strahotno nalogo. Trupla so potem polili z živim apnom. Tudi moj brat je bil med njimi.

Bled od groze Robert ni videl na Stašinem obrazu niti sledov ogorčenja niti gneva, temveč samo neizmernega obupa kakor da so spomini na te grozote ubili v nji vsako sposobnost zgražanja ali jeze.

— A ti, kako so ravnali s teboj?

Zdelo se je, da se drami iz sna.

— Jaz? . . . ah, da, jaz! No torej, čuj! Sluteč tragičen konec carske rodbine in težko usodo, namenjeno ljudem našega stanu, je moja mati mislila najprej na pobeg, seveda ne brez mene. Toda zaman si je prizadevala zvedeti od carice, kam so me zaprli. Do zadnjega trenutka je bila carica zaslepljena s ponosom, bila je gluha za vse tako, da se ni zmenila za bližajoče se burne dogodike. Gledala je vse skozi popove oči, a ta, bistrovidnejši, a nič manj lakomen, je videl v svojih jetnikih talce. Znano ti je, kako sta oba umrla. Eden v kleti, drugi pod ledom Neve.

Moja mati je mislila samo name. Pred odhodom iz Petrograda je dosegla, da jo je sprejel in shranil ves njen nakit danski poslanik de Scarenius, ki ga je prištevala med svoje prijatelje. Razen tega je poslala Anuško v svoj rojstni kraj Stavropol, da bi skrila tam na varnem mnogo denarja riški banki šatuljo, v kateri je bilo več pisem in draguljev, ki . . .

Staša je nekaj časa oklevala, potem je pa zašepetala:

Urejuje Josip Zupančič — Za „Narodno tiskarno" Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.